

Program edukacji wczesnoszkolnej
(klasy 1–3 szkoły podstawowej)

zgodny z podstawą programową kształcenia ogólnego z dnia 11 marca 2026 r.

Praca zbiorowa pod redakcją Małgorzaty Dobrowolskiej

Program powstał w wyniku prac zespołu autorów, w skład którego wchodzi:
Małgorzata Dobrowolska, Katarzyna Królikowska-Czarnota, Iwona Kulis, Jan Mysior, Marzena Pasternak,
Dariusz Rymar, Katarzyna Rymar, Elżbieta Szymańska, Barbara Szczawińska, Agnieszka Szulc

SPIS TREŚCI

Uwagi wstępne	2
Cele edukacyjne	3
Koncepcja serii	3
Materiał nauczania i realizacja treści nauczania z podstawy programowej	11
Ocenianie osiągnięć uczniów	38
Procedury osiągania celów	38

Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, publikując program na stronie www.gwo.pl, wyraża tym samym zgodę na jego bezpłatne wykorzystanie przez nauczycieli do pracy z uczniami. Ponadto wyraża zgodę na tworzenie autorskich programów nauczania na podstawie niniejszego programu pod warunkiem zamieszczenia informacji, że przygotowany materiał został oparty na programie *Lokomotywa*.

UWAGI WSTĘPNE

Program *Lokomotywa* zawiera całościową koncepcję edukacji na pierwszym etapie kształcenia, obejmującą proces nauczania – uczenia się, zagadnienia wychowawcze oraz kwestie organizacyjno-systemowe. Stworzony projekt pracy wychowawczo-dydaktycznej jest ukierunkowany na łagodne przeprowadzenie dzieci rozpoczynających edukację przez okres adaptacji szkolnej i przygotowanie ich do roli uczniów. W procesie tym za priorytetowe uznano działania indywidualizujące (na przykład obserwację i poznawanie każdego dziecka, jego potrzeb i możliwości) oraz integrujące (obejmujące na przykład integrację personalną: uczeń–nauczyciel, uczeń–rówieśnicy z zespołu klasowego, uczeń–społeczność szkolna, ale także integrację wiedzy: dotychczasowej z nową, pozaszkolnej ze szkolną itp.), które – z uwzględnieniem psychofizycznych predyspozycji każdej jednostki – sprzyjają stymulacji wielokierunkowego rozwoju.

Teoretyczną podstawę niniejszej koncepcji programowej stanowią tezy konstruktywistycznego ujmowania procesu uczenia się i nauczania, którego fundamentem są idee teorii rozwoju opracowane przez J. Piageta, L. Wygotskiego i J. Brunera, akcentujące własną aktywność jednostki w tworzeniu schematów myślowych, reguł i modeli umożliwiających rozumienie świata. Za proces dochodzenia do wiedzy uznaje się reorganizację dotychczasowego rozumienia zjawisk przez dziecko w zetknięciu z nowymi dla niego doświadczeniami i refleksją nad nimi (a nie proste sumowanie informacji przekazywanych przez nauczyciela). Według filozofii konstruktywistycznej uczenie się jest adaptacją do środowiska i próbą wyjaśnienia sensu obserwowanych zjawisk, dlatego też punktem wyjścia powinny być konkretne zagadnienia. Wychodzenie od konkretnego należy zatem uznać za niezbędne w doborze sytuacji edukacyjnych i zadań.

Uwzględnienie zarysowanych wyżej założeń wymaga umiejętnej organizacji przez osoby dorosłe procesu uczenia się dzieci. Warto przy tym pamiętać, że aby dziecko czegoś się nauczyło, musi zdobyć odpowiednią porcję doświadczeń, warunkujących powstawanie w jego umyśle schematów poznawczych i wykonawczych. By nauka była efektywna, nie wystarczy zatem zapamiętywanie i reprodukcja poprawnych odpowiedzi, niezbędne są osobiste doświadczenia dziecka oraz sprzyjające uczeniu się emocje. Jedną z podstawowych zasad stosowanych w konstruktywizmie głosi interdyscyplinarność edukacji. Niniejszy program jest zatem ukierunkowany na kreowanie sytuacji dydaktycznych i wychowawczych sprzyjających realizacji idei nauczania całościowego, a akcentuje się w nim:

- sytuacyjność uczenia się pojmowaną jako autentyczna działalność dzieci w konkretnych sytuacjach życiowo-szkolnych, ponieważ wykonywanie różnorodnych zadań i refleksji nad nimi wspiera integrację treści kształcenia i wiedzy w umysłach uczniów;
- społeczny kontekst wiedzy, uczenie się w dialogu z innymi – proponuje się nauczycielom etapowe wdrażanie dzieci do współdziałania poprzez systematyczną pracę w parach i małych zespołach oraz korzystanie z wielu różnorodnych metod i technik pracy, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które sprzyjają nabywaniu przez dzieci umiejętności porozumiewania się, współpracy, ale także samodzielności w myśleniu i działaniu.

Program nawiązuje również do wyników badań ludzkiego mózgu i wynikających z nich zaleceń neurodydaktyki. Za istotne uważa się stawianie przed uczniami zadań otwartych, wymagających głębokiego przetwarzania informacji, albowiem – jak dowodzą badania – aktywizują one mózg dziecka intensywniej niż zadania o charakterze receptywnym i reprodukcyjnym.

Zgodnie z powyższą tezą istotnym elementem prezentowanego projektu pracy z dzieckiem 7-10-letnim uczyniono również:

- uczenie się polisensoryczne, czyli angażujące wszystkie zmysły;
- uczenie obupółkulowe, angażujące język, logikę, intuicję, wyobraźnię, emocje, rytm, ruch;
- uczenie się wielointeligentne, które angażuje różne rodzaje inteligencji: językową, wizualno-przestrzenną, przyrodniczą, ruchową, muzyczną, matematyczno-logiczną, interpersonalną i intrapersonalną.

Autorzy programu uważają, że tak pojmowana indywidualizacja daje realną szansę na wielokierunkowy rozwój każdego dziecka. Dlatego też podczas tworzenia obudowy dydaktycznej do programu *Lokomotywa* starano się zadbać o taką jej konstrukcję, która umożliwi różnicowanie tempa i zakresu pracy dzieci.

Aby realizować sformułowane wyżej zamierzenia, nauczyciele winni zrezygnować z jednego stylu nauczania wszystkich dzieci i wykorzystywać różnorodne środki dydaktyczne, wybierając różne metody i formy pracy. Może to dotyczyć na przykład sięgania po wybrane przez dziecko dodatkowe materiały dydaktyczne do nauki czytania, bazujące na różnych metodach kształtowania tej umiejętności, czy stosowania wybranej przez dziecko techniki plastycznej lub uczenia się tekstu na pamięć (gdy nauczyciel wcześniej wprowadził wiele takich technik).

Za warunek umożliwiający sensowną i skuteczną indywidualizację uznajemy diagnozę wstępną (prowadzoną przez każdego nauczyciela w czasie pierwszych tygodni pracy z uczniami), uzupełnioną wnikliwą analizą dokumentacji z badań (wykonanych w placówce przedszkolnej), a także informacjami od rodziców, i ustawiczny monitoring postępów każdego ucznia wraz z ewaluacją własnych oddziaływań.

Program ułożono zgodnie ze sprawdzoną i stosowaną przez GWO od wielu lat zasadą spiralności. Przez powtarzanie podobnych (a czasami wręcz tych samych) zagadnień na coraz wyższym poziomie nauczyciel ma możliwość utrwalania i pogłębiania wiedzy uczniów.

Przy konstruowaniu programu szczególnie zadbano o podzielenie treści nauczania między poszczególne klasy tak, aby zapewnić nauczycielowi czas wystarczający na realizację danego zagadnienia.

CELE KSZTAŁCENIA

1. Zdobywanie wiedzy i umiejętności umożliwiających aktywne poznawanie i budowanie podstaw rozumienia świata.
2. Rozwijanie krytycznego myślenia i refleksji nad własnym działaniem.
3. Rozwijanie samodzielności, kreatywności i wytrwałości w myśleniu, ekspresji i działaniu.
4. Rozwijanie kompetencji komunikacyjnych i kompetencji społecznych na bazie szacunku i zaufania do innych.
5. Rozwijanie poczucia własnej wartości i motywacji do osiągania sukcesów edukacyjnych zgodnie z indywidualnymi predyspozycjami i uzdolnieniami.
6. Rozwijanie poczucia przynależności do rodziny, grupy rówieśniczej, wspólnoty lokalnej i narodowej oraz dumy z ich tradycji, kultury i historii.
7. Rozwijanie empatii i szacunku dla istot żywych oraz odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze.
8. Rozwijanie kompetencji dbania o siebie, w tym o aktywność fizyczną, zdrowie fizyczne i psychiczne oraz bezpieczeństwo własne i innych.

Edukacja wczesnoszkolna wspiera wszechstronny rozwój uczniów w sferach poznawczej, emocjonalnej, społecznej, fizycznej, etycznej i estetycznej. Zdobywają oni wiedzę i umiejętności oraz rozwijają postawy za pośrednictwem różnorodnych działań i doświadczeń, eksperymentowania i badania świata zarówno samodzielnie, jak i we współpracy z innymi.

Edukacja wczesnoszkolna ma charakter zintegrowany, skoncentrowany wokół kompetencji fundamentalnych – językowych, matematycznych, cyfrowych i ruchowych – oraz kompetencji przekrojowych – rozwiązywania problemów, myślenia krytycznego i kreatywnego, współpracy, dbania o innych, kierowania sobą i dbania o siebie. Uczniowie zdobywają i wykorzystują wiedzę i umiejętności z różnych dziedzin w sytuacjach życia codziennego.

Zróżnicowane działania i doświadczenia są pogłębiane, rozszerzane i systematyzowane w szkole. Uczniowie uczą się elastycznie nimi posługiwać, łącząc obserwacje, fakty, koncepcje i idee w spójny system, m.in. przez aktywne uczestnictwo w zintegrowanych doświadczeniach edukacyjnych tworzących odpowiedni kontekst rozwoju intelektualnego, emocjonalnego i moralnego dziecka.

KONCEPCJA SERII

Trzon działań edukacyjnych serii *Lokomotywa* opiera się na edukacji polonistycznej zintegrowanej z edukacją przyrodniczą i społeczną. Do kształcenia z zakresu tych edukacji przeznaczone są podręczniki i zeszyty ćwiczeń oraz materiały uzupełniające. Do realizowania edukacji matematycznej służą odrębne podręczniki i zeszyty ćwiczeń. Realizacja edukacji artystycznej (muzyki i plastyki oraz działań artystycznych) oraz edukacji technicznej

i informatycznej odbywa się równolegle z zajęciami z zakresu edukacji polonistyczno-przyrodniczo-społecznej i matematycznej.

Dla uczniów klasy pierwszej seria *Lokomotywa* przewiduje następujące podręczniki: *Elementarz. Część 1* i *Część 2* (książki do edukacji polonistycznej, przyrodniczej i społecznej z elementami edukacji muzycznej, plastycznej i technicznej) oraz *Matematyka* (książka do edukacji matematycznej z elementami edukacji informatycznej oraz innych edukacji). W spisach treści tych publikacji, w myśl nowej podstawy programowej, zaznaczono, w których tematach realizowane są moduły: *ekonomiczno-finansowy*, *kultura* oraz *bezpieczeństwo i obrona*. W podręcznikach zamieszczono także szereg doświadczeń edukacyjnych wyróżnionych ikoną lokomotywy.

Zeszyty ćwiczeń (wydane w kilku częściach) zostały wzbogacone o elementy wyprawki – naklejki i wycinanki, służące do ćwiczeń manipulacyjnych – które na początkowym etapie nauki są podstawową pomocą do kształtowania rozwoju dzieci i rozwijania ich umiejętności, a jednocześnie umożliwiają proponowanie dzieciom różnorodnych form pracy, przypominających zabawę. Podobne zestawy podręczników i zeszytów ćwiczeń zostaną przygotowane dla kolejnych klas.

Do prowadzenia zajęć z zakresu edukacji plastycznej i muzycznej (w tym działań artystycznych z zakresu tych edukacji) można używać dodatkowo wyprawki do edukacji artystycznej i przewodników dla nauczyciela dostępnych na stronie internetowej www.lokomotywa.gwo.pl. W ramach zajęć informatycznych może wykorzystać program on-line *Informatyka z lokomotywą* lub specjalne materiały i przewodnik dla nauczyciela zamieszczone na stronie internetowej Wydawnictwa.

W materiałach serii *Lokomotywa* pojawiają się bohaterowie serii: pani Magda (nauczycielka), uczniowie z klasy pani Magdy: Ela, Iwonka, Antek, Oskar, a od czasu do czasu także inni uczniowie z tej klasy. Oprócz tego dzieci zawrą znajomość z panem Tomkiem (bibliotekarzem i nauczycielem informatyki) oraz papugą Sylabą. Uczniowie z klasy pani Magdy będą towarzyszyć dzieciom korzystającym z serii *Lokomotywa* przez trzy lata nauki. Rosną i zmieniają się wraz z nimi. Bohaterowie serii przeżywają takie same problemy i sytuacje, z jakimi uczniowie stykają się w domu i w szkole, dlatego dzieciom łatwo się z nimi zidentyfikować. Przy okazji dowiadują się, jak postacie z *Lokomotywy* spędzają wolny czas, wakacje, święta, poznają też ich zainteresowania i niektórych członków rodziny.

Koncepcja edukacji polonistycznej, przyrodniczej i społecznej

W podręcznikach zostały wyróżnione bloki problemowe, poświęcone zagadnieniom związanym z edukacją przyrodniczą i społeczno-etyczną. Znajdują się w nich treści z wielu dziedzin, w tym: biologiczne, geograficzne, historyczne, kulturowe i inne. Każdy blok problemowy rozpoczyna się planszą lub zestawem ilustracji bogatych w szczegóły, nawiązujących do tematyki i słownictwa tego bloku. Na planszach pokazano różne sytuacje społeczne bliskie dzieciom, relacje międzyludzkie, zagadnienia wychowawcze i związki przyczynowo-skutkowe. Każdy blok jest podzielony na tematy zajęć, które można realizować, opierając się na zawartości podręcznika, uzupełniając materiał ćwiczeniami z zeszytów ćwiczeń. W podręcznikach w wersji dla nauczyciela, oprócz komentarzy metodycznych i dodatkowych propozycji dydaktycznych, wskazano strony z ćwiczeniami z zeszytu ćwiczeń, które warto wykonać w ramach danego tematu.

Część 1. Elementarza jest podzielona na 13 bloków problemowych. Pierwszy z nich jest przeznaczony na okres adaptacyjny, tzw. przedliterowy. W następnych blokach wprowadzane są kolejno litery: O o, A a, I i, E e, U u, Ó ó, M m, T t, D d, L l, K k, Y y, S s, J j, W w, R r, P p, B b, C c, G g, Ą ą, Ę ę, Z z, N n, Ł ł, F f. W części 2. jest także 13 bloków problemowych i wprowadzane są znaki: H h, Ch ch, Sz sz, Cz cz, Ż ż, Rz rz, Ni ni, Ń ń, Ci ci, Ć ć, Si si, Ś ś, Zi zi, Ź ź, Dż dz, Dzi dzi, Dź dź, Dż dż. W końcowej części podręcznika, kiedy dzieci poznają już wszystkie litery, przewidziano podsumowanie dotyczące liter, samogłosek i spółgłosek oraz wprowadzenie alfabetu. Dzieci poznają też litery X, V i Q, które pojawiają się na ulicach polskich miast i są potrzebne m.in. do nauki języka angielskiego. Na końcu książki dzieci znajdą również zestaw wyrazów z podstawowymi trudnościami ortograficznymi.

Na stronach wprowadzających litery oraz zmiękczenia i dwuznaki wyraz podstawowy jest zapisany w trzech wersjach – z podziałem na głoski i sylaby, w wersji drukowanej oraz w wersji pisanej. Począwszy od litery T, pod każdą nową literą znajdują się sylaby z tą literą oraz kilka wyrazów z zaznaczonym podziałem na sylaby, a pod nimi – tekst elementarzowy, który zawiera wyłącznie te litery, które dzieci już poznały.

W części 1. *Elementarza*, oprócz tekstu typowo elementarzowego, przy każdej nowej literze znajduje się też tekst dodatkowy – oznaczony ikonką dwójki dzieci – w którym występuje więcej liter alfabetu, niż wcześniej wprowadzono. W zależności od umiejętności dzieci tekst ten może służyć do wyszukiwania liter, sylab lub wyrazów albo do ćwiczeń w czytaniu (np. gdy w klasie są uczniowie zaawansowani w tej umiejętności). Teksty dodatkowe utworzono wyłącznie z liter alfabetu podstawowego. (Występują tam litery A, B, C, ... L, ł, M, ...Y, Z i nie ma polskich znaków: ą, ę, ć, ś itd. ani dwuznaków). Po zakończeniu pracy z częścią 1. *Elementarza* teksty dodatkowe będą dostępne dla wszystkich dzieci (gdyż będą im już znane występujące w nich litery) – można do nich wracać przy doskonaleniu umiejętności czytania. W części 2. *Elementarza* wszystkie teksty przeznaczone do czytania przez dzieci są zbudowane z liter już wcześniej wprowadzonych.

Na początku nauki dzieci uczą się odczytywać globalnie imiona bohaterów książki i oswiają się z faktem, że znaki graficzne mogą być nośnikami informacji. Przed wprowadzeniem liter uczniowie poznają piktogramy czynnościowe (czyli symboliczne rysunki – w szarym kolorze – oznaczające czynności, np. rysunek nożyczek = *wycina*), które pozwalają im czytać proste zdania. Odkodowywanie piktogramów i ich sekwencji przyzwyczajają też uczniów do ustalonego porządku odczytywania elementów – od lewej do prawej, odpowiadającego układowi liter w wyrazach i wyrazów w zdaniach.

Na kolejnym etapie nauki czytania seria *Lokomotywa* kładzie szczególny nacisk na posługiwanie się sylabami. Korzystając z materiału zamieszczonego w podręczniku, można prowadzić różne rodzaje ćwiczeń z zakresu analizy i syntezy sylabowej, np. odczytywanie sylab, wyszukiwanie sylab z nową literą, określanie miejsca i kolejności sylab w wyrazach. Z doświadczeń nauczycieli korzystających z wcześniejszych wersji serii *Lokomotywa* wynika, że podejście do nauki czytania z naciskiem na sylaby przynosi doskonałe efekty. Dzieci przy takiej metodzie szybciej zaczynają czytać płynnie i łatwiej rozumieją czytany przez siebie tekst.

Na przestrzeni trzech lat, w pracy nad tzw. techniką czytania, szczególnie akcentowane będzie:

- w klasie 1 – równoległe nabywanie umiejętności rozpoznawania liter i sylab oraz odczytywania wyrazów, zdań i krótkich tekstów;
- w klasie 2 – doskonalenie techniki czytania – głośnego, cichego, indywidualnego, chóralnego – i rozumienia czytanych wyrazów, zdań, tekstów;
- w klasie 3 – rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem, połączone z wyszukiwaniem właściwych informacji oraz próbami krytycznej ich oceny i twórczego wykorzystania.

W *Elementarzu* teksty do czytania przez nauczyciela oraz pytania do tekstów, a także inne pytania i polecenia zostały zapisane wyraźnie mniejszą czcionką. Dłuższe teksty i wiersze, które czytać będzie dzieciom nauczyciel, są odpowiednio oznaczone. Teksty zapisane większą czcionką są przeznaczone do czytania przez dzieci. (Jedyny wyjątek od tej reguły stanowią tytuły bloków problemowych).

Zgodnie z zasadą stopniowania trudności istotne znaczenie przypisano również pracy nad technicznym aspektem pisania. Dlatego zaleca się różnego rodzaju ćwiczenia, jednak ze świadomym różnicowaniem ich natężenia w kolejnych latach:

- w klasie 1 – szczególnie wyróżnia się naukę pisania liter i ich połączeń, wdrażanie do przepisywania prostych wyrazów i zdań;
- w klasie 2 – akcentuje się doskonalenie umiejętności przepisywania i wdrażanie do pisania z pamięci;
- w klasie 3 – kładzie się nacisk na ćwiczenia z zakresu pisania ze słuchu i wdrażania uczniów do pisania samodzielnego.

W książkach z serii *Lokomotywa* przy nauce pisania użyto zamkniętej wersji małych liter *p*, *b*. Decyzję autorek poprzedziły wnikliwe analizy zniekształceń tych liter napotykanych w piśmie uczniów klas 1–3. Okazuje się, że tradycyjne otwarcie liter *p*, *b* w wielu przypadkach skutkuje znaczącym obniżeniem czytelności dziecięcego pisma, zwłaszcza u dzieci o słabej motoryce. Sprzyja, co prawda, płynności ruchu ręki, ale utrudnia odczytanie zapisu. Uwagę na ten fakt zwracają także autorzy publikacji poświęconych nauce pisania (J. Brudzewski, M. Brudzewska, A. Jakubczyk, *Nauka pisania metodą płynnego ruchu*, Oficyna Wydawnicza Szkolna, Katowice 2005). Wpływ na decyzję o wyborze zamkniętej wersji liter *p*, *b* miały też wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród około

500 nauczycieli klas 1–3. Około połowa badanych stwierdziła, że zamknięcie liter *p* i *b* jest bardzo wskazane, a jedynie kilka procent nauczycieli uznało proponowaną zmianę za niekorzystną. Jak wykazały badania, wśród losowo wybranych osób dorosłych i starszych uczniów niemal 100% zapisuje litery *p* i *b* w formie zamkniętej.

Warto zauważyć, że w serii *Lokomotywa* zadbano o to, by znaki graficzne typu: kropka, przecinek, znak zapytania, wykrzyknik itd. nie pojawiały się bez uprzedniego przygotowania uczniów na taką sytuację. Zawsze gdy nowy znak zostaje użyty w tekście, nauczycielowi proponuje się polecenia ukierunkowane na przybliżenie tego znaku dzieciom.

Dla autorów serii ważne jest również stopniowe i systematyczne rozwijanie umiejętności wypowiadania się dzieci (zarówno w mowie, jak i w piśmie) przy wykorzystaniu różnych form stylistycznych, do których należą: opowiadania, opisy, życzenia, zaproszenia, zawiadomienia, listy, notatki kronikarskie. Przy projektowaniu zadań dla uczniów starano się akcentować trzy elementy:

- istotę formy stylistycznej, na przykład akcję w opowiadaniu, jedność czasu i miejsca w opisie;
- strukturę danej formy stylistycznej, na przykład trójczłonową konstrukcję opowiadania i opisu oraz charakterystyczną budowę życzeń czy listu;
- ćwiczenia doskonalące, na przykład gromadzenie słownictwa poprawiającego dynamikę opowiadania lub barwność opisu.

Istotnym elementem edukacji polonistycznej jest także wdrażanie uczniów do analizowania i interpretowania (czyli rozumienia) tekstów. Zaleca się, by przede wszystkim były to:

- dzieła literackie dla dzieci – poetyckie i prozatorskie, klasyczne i współczesne;
- teksty użytkowe (np. reguły gier planszowych, instrukcje wykonania prac plastyczno-technicznych, przepisy kulinarne, instrukcje do zadań realizowanych w grupach itp.);
- teksty popularnonaukowe (np. ciekawostki, doniesienia prasowe itp.).

Częste i systematyczne czytanie uczniom wartościowych dzieł do nich adresowanych jest zadaniem nauczyciela, ale należy zachęcać do tego także rodziców. W przemyślany sposób komponowane były również zestawy tekstów, których tematyka dotyczy różnych problemów dotyczących dzieci i ich rodziny (np. lęk, przemoc, rozdzielenie rodziny, śmierć), ale też kształtowania dobrych relacji z ludźmi, postępowania w trudnych sytuacjach, radzenia sobie z emocjami, rozmawiania o uczuciach itp.

Obok kształcenia literackiego istotnym elementem wczesnoszkolnej edukacji polonistycznej jest także systematyczne i planowe wprowadzanie dzieci w obszar kształcenia językowego. W prezentowanej tu koncepcji programowej naukę gramatyki i ortografii autorzy postanowili inicjować na bazie konkretnych, dostępnych dzieciom sytuacji komunikacyjnych, sprzyjających gromadzeniu słownictwa, jego obserwacji i analizie, próbom szukania oraz formułowania pierwszych zasad czy reguł rządzących językiem polskim.

Autorzy serii *Lokomotywa* istotne znaczenie przypisują także kształtowaniu właściwych nawyków ortograficznych i dlatego już w klasie 1 dzieci mają szansę zapamiętywać pisownię wybranych wyrazów z różnymi trudnościami ortograficznymi. Z kolei w klasie 2 mogą korzystać ze *Słowniczka ortograficznego* (ułatwiającego poznanie i ćwiczenie poprawnej pisowni wielu wyrazów). W klasie 3 wprowadzamy dzieci w obszar zasad i reguł polskiej ortografii.

Zagadnienia związane z edukacją przyrodniczą i społeczno-etyczną dzieci poznają i omawiają przy okazji nauki pisania i czytania, są to bowiem ważne obszary zintegrowanego kształcenia w klasach 1–3. Składają się na nie treści wielu dziedzin, w tym: biologiczne, geograficzne, historyczne, kulturowe i inne. Poznanie ich przez dzieci najczęściej odbywa się na dwa sposoby: poprzez samorzutne, spontaniczne działania i niezamierzone uczenie się oraz dzięki celowo i systematycznie realizowanemu procesowi edukacyjnemu, ukierunkowanemu na stopniowe budowanie systemu wiadomości, umiejętności i postaw. Oba te sposoby uznaje się za komplementarne. Nauczyciel musi najpierw poznać znaczenia nadawane przez dzieci określonym terminom i pojęciom (tzw. przedwiedzę), by móc projektować dalsze działania, efektywne dla konkretnych uczniów.

Założeniem autorów programu *Lokomotywa* jest oparcie procesu edukacji społeczno-etycznej i przyrodniczej na naturalnej dziecięcej ciekawości świata, a jej zewnętrznym wyrazem są uczniowskie pytania, inspirowane kontaktem ze środowiskiem. Nauczyciela postrzega się zatem jako animatora sytuacji edukacyjnych, umożliwiających dzieciom prowadzenie badań i odkryć. Dziecięcemu poznawaniu towarzyszyć więc powinny: faza poznawania konkretno-zmysłowego, faza tworzenia nazw, terminów oraz faza uściślenia i porządkowania pojęć.

Edukację przyrodniczą i społeczną należy traktować jako: edukację o środowisku, w środowisku i dla środowiska społeczno-przyrodniczego. Szczególne miejsce wyznaczono zatem takim sposobom pracy, jak: wycieczki, wywiady, doświadczenia i eksperymenty badawcze, ćwiczenia dramatyczne.

W książkach pojawiają się też – odpowiednio oznaczone – propozycje piosenek, ćwiczenia muzyczne, propozycje prac plastycznych, a także propozycje prac technicznych.

Koncepcja edukacji matematycznej

W podręcznikach *Matematyka* działania edukacyjne zostały zaplanowane wokół bloków problemowych (najważniejszych zagadnień matematycznych). Każdy z nich rozpoczyna kolorowa plansza lub zestaw ilustracji.

Przy wprowadzaniu nowych zagadnień zaleca się wykorzystywanie doświadczeń i sytuacji życiowych bliskich dzieciom i wskazujących na użyteczność matematyki. Takie podejście zaciekawia i motywuje dzieci do poznawania, uczenia się. Nawet w najprostszych zadaniach ważne jest znalezienie kontekstu z życia codziennego, tak aby działania matematyczne i inne aktywności matematyczne czemuś służyły (np. gdy dzieci mają zliczyć elementy z dwóch grup, można im zaproponować przeliczenie elementów w opakowaniu i elementów luzem; odejmowanie dobrze modeluje sytuacja zabierania produktów z półki do koszyka, a umiejętność posługiwania się zegarem zaczynamy od omówienia zegara elektronicznego, z którym dzieci mają zdecydowanie częściej do czynienia).

Każde nowe pojęcie matematyczne powinno być poprzedzone jego modelowaniem, które wywołuje zainteresowanie i aktywność dzieci (np. zanim poznają pojęcie kilograma, budują własną wagę, ważą różne przedmioty, odkrywają potrzebę użycia jednakowych elementów jako odważników). Gromadzenie tego typu doświadczeń wpływa inspirująco na dalsze uczniowskie badania oraz próby przewidywania i sprawdzania własnych pomysłów. Dzieci nabywają wówczas odpowiednich intuicji matematycznych i właściwie rozumieją nowe pojęcia. Przy okazji wprowadzania zagadnień matematycznych wpleciono wiele rozmaitych treści z zakresu innych edukacji (polonistycznej – np. ćwiczenia w opowiadaniu o tym, co dzieje się na ilustracji, słuchanie i nauka wierszyków, ustalanie liczby liter w wyrazach; przyrodniczej – np. rozpoznawanie wybranych gatunków roślin, ptaków, grzybów jadalnych i trujących, nazw kwiatów, klasyfikacja warzyw i owoców, symetria w przyrodzie; społecznej – np. bezpieczeństwo na ulicy, ruch prawostronny, znaki drogowe, plan mieszkania i miasta, monety i banknoty, numery alarmowe, informatycznej – kodowanie, szyfry, ustalanie kolejności operacji).

W klasie 1 położono duży nacisk na utrwalenie dodawania i odejmowania w zakresie 10. Dotyczy to szczególnie rozkładu liczb na składniki, ponieważ utrwalenie tej umiejętności daje dzieciom szansę nauczenia się sprawnego odejmowania liczb, jest również konieczne przy dodawaniu i odejmowaniu z przekroczeniem progu dziesiętkowego. Zgodnie z przyjętą zasadą spiralności każde zagadnienie jest omawiane kilkakrotnie.

Zadania tekstowe pojawiają się regularnie w trakcie całego roku szkolnego. Naukę ich rozwiązywania zaczynamy od sytuacji, w których informacje potrzebne do rozwiązania przedstawione są na rysunku. Następnie wprowadza się zadania, w których część informacji podana jest na rysunku, a część – w tekście. Po tym etapie można zapoznać uczniów z zadaniami tekstowymi. W materiałach dla klas 2–3 pojawiają się zadania (także tekstowe), które uczniowie powinni rozwiązywać w pamięci (bez zapisywania działań). Ważniejsze jest bowiem dbanie o właściwe zrozumienie przez dzieci treści zadania niż o zapis działania, zwłaszcza że uczniowie stosują różne metody, a narzucanie formy zapisu może zniechęcić ich do samodzielnego myślenia. Takie podejście pozwala też na rozwiązywanie zadań tekstowych, które są w zasięgu możliwości ucznia, ale zapis rozwiązania jest bardziej skomplikowany niż uzyskanie właściwej odpowiedzi. Nauczyciel powinien zwracać szczególną uwagę na sytuację, w której uczeń zna odpowiedź, ale nie wie, jak zapisać rozwiązanie, bo wybrana przez niego metoda jest inna niż ta, którą zastosowałby dorośli.

Zadaniem nauczyciela jest zachęcanie uczniów do stosowania różnych metod rozwiązywania, pozwalanie na wykonywanie rysunków i dowolnych notatek oraz pobudzanie do samodzielnego myślenia. Można też pozwalać dzieciom rozwiązywać zadania metodą prób i błędów. Ważne jest, aby początkowo zaakceptować podaną przez dziecko błędną odpowiedź, a następnie zainspirować je do sprawdzenia poprawności. Zadania tekstowe, które są przewidziane do rozwiązywania i zapisania przy tym odpowiednich działań, w ćwiczeniach dla klasy 1 kończą się odpowiedzią zapisaną pisanymi literami (niebieskim kolorem), którą dzieci uzupełniają. Dzięki temu pierwszoklasiści, którym zapisanie odpowiedzi zajęłoby dużo czasu, przyzwyczajają się, że odpowiedź jest ważna (o czym często zapominają starsi uczniowie). W klasie 2 uczniowie uzupełniają większe fragmenty odpowiedzi, a gdy nauczą się już sprawnie pisać, będą samodzielnie formułować i zapisywać odpowiedzi.

Należy pamiętać, że w nauczaniu matematyki niezwykle istotne jest kształtowanie wyobraźni geometrycznej. Geometria wymaga odmiennej aktywności i dzięki temu często stwarza słabszym uczniom okazję do zrekompensowania niepowodzeń, a nawet osiągnięcia sukcesów. Dzieci powinny jak najczęściej poznawać własności figur, zwłaszcza czynnościowo: wycinając, mierząc, sklejając itp. W niektórych przypadkach możliwe jest odejście od statycznej geometrii i pokazanie niezmienności pewnych własności figur przy ich obracaniu, przesuwaniu.

Ważnym elementem edukacji matematycznej jest rozwijanie umiejętności czytania tekstu ze zrozumieniem, odczytywanie informacji podanych w różnych sytuacjach (tabele, grafy, diagramy) oraz nauka porządkowania i interpretowania pozyskanych informacji. Należy uświadomić dzieciom fakt, że matematyka to nie tylko rachunki, ale także wnioskowanie, czytanie ze zrozumieniem i porządkowanie informacji.

W podręczniku dla klasy 1 teksty do czytania przez nauczyciela oraz polecenia zostały zapisane wyraźnie mniejszą czcionką. Zadania, w których dodatkowe informacje czytać będzie dzieciom nauczyciel, są odpowiednio oznaczone. Teksty zapisane większą czcionką są przeznaczone do czytania przez dzieci. (Jedyny wyjątek od tej reguły stanowią tytuły bloków problemowych) i składają się tylko z tych liter, które (zgodnie z rozkładem materiału) zostały wprowadzone na zajęciach z zakresu edukacji polonistycznej. Wyjątkami od tej reguły są strony rozpoczynające kręgi tematyczne oraz pojedyncze słowa typu: *ile, razem, zadanie*, złotych czy skróty typu: *zł* (złotych), *gr* (groszy).

Wyprawka została tak skonstruowana, że dzieci muszą dokonać wyboru odpowiednich jej elementów lub ich liczby. Dzięki temu mają szansę nauczyć się otwartości w myśleniu i uświadamiają sobie prawo do wyboru własnego sposobu rozwiązywania zadania (byle był on prawidłowy).

Koncepcja edukacji artystycznej

Materiały do nauczania plastyki w serii *Lokomotywa* pomagają kształcić umiejętności w zakresie percepcji, ekspresji i recepcji sztuki. Dzieci poznają architekturę, malarstwo i rzeźbę. Ważne jest wyzwolenie radości płynącej z działań twórczych, dlatego nauczycielowi proponuje się wiele różnorodnych technik i pomysłów na prace plastyczne dla uczniów. Edukacja plastyczna w serii *Lokomotywa* została oparta na trzech fundamentach: *Tworzymy*, *Podziwiamy* i *Prace plastyczne na różne okazje*. Dział *Tworzymy* stanowi swojego rodzaju kurs działań twórczych, połączony z poznawaniem podstawowych środków wyrazu plastycznego, takich jak: punkt, linia, kształt, barwa, i podstawowych technik plastycznych. Dział *Podziwiamy* służy przygotowaniu uczniów do odbioru sztuki. Dział *Prace plastyczne na różne okazje* poświęcony jest wykonywaniu różnych prac tematycznych (ozdób, laurek itp.). Dzięki temu układowi treści nauczyciel jest w stanie dostosować zajęcia z edukacji plastycznej do kalendarza roku szkolnego i możliwości zorganizowania wycieczek do muzeum, skansenu, pracowni artysty, galerii itp. Należy zwrócić uwagę, że pozostałe publikacje serii *Lokomotywa*, dzięki starannemu doborowi ilustracji i przemyślanej szacie graficznej, również kształtują zmysł plastyczny dzieci.

Edukacja muzyczna w serii *Lokomotywa* koncentruje się na zabawach z piosenką, rytmem i melodią oraz na muzykowaniu. Dzieci aktywnie słuchają różnych utworów muzycznych, uczą się określać cechy muzyki, samodzielnie improwizują i odtwarzają proste utwory, a także poznają podstawowe elementy muzyki i znaki notacji muzycznej. Ponadto uczą się śpiewać oraz poznają podstawowe kroki i figury taneczne wybranych tańców (w klasach 2 i 3). Nauczyciel przy realizacji treści muzycznych może korzystać z nagrań umieszczonych na stronie internetowej wydawnictwa.

Koncepcja edukacji technicznej i informatycznej

Edukacja techniczna realizowana jest w ramach wielu obszarów edukacyjnych, w tym w ramach edukacji polonistyczno-przyrodniczo-społecznej, edukacji artystycznej, a także w ramach zajęć z informatyki.

Materiały do edukacji informatycznej zostały przygotowane z myślą o wykształceniu w dzieciach odwagi i kreatywności podczas pracy z komputerem. Duży nacisk jest położony na samodzielność w znajdowaniu rozwiązań. Dzieci zdobywają wiedzę, umiejętności motoryczne i kształcą odruchy konieczne do prawidłowego rozwijania kompetencji komputerowych na dalszych etapach nauczania. Dla każdej klasy przygotowano program online, który pozwala na zdobycie umiejętności komputerowych. Ponadto w programie zamieszczono przykłady pozwalające ćwiczyć pisanie na klawiaturze wszystkimi palcami (co jest szczególnie ważne w pierwszych latach nauki, by wytworzyć właściwe nawyki, które pomogą doprowadzić do pisania bezwzrokowego). Uczniowie będą się także uczyć elementów programowania, edycji tekstu i obsługi programów graficznych. Dodatkowo na stronie internetowej wydawnictwa zamieszczono dodatkowe karty pracy do tej edukacji.

Koncepcja zajęć z wychowania fizycznego

Wychowanie fizyczne sprzyja rozwijaniu kompetencji ruchowych, w tym świadomych postaw prozdrowotnych, szczególnie w zakresie aktywności ruchowej; zachęca uczniów do podejmowania różnorodnych form aktywności – ćwiczeń fizycznych, zabaw i gier z wykorzystaniem dostępnych przyborów i sprzętu sportowego, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa; wspiera rozwój sprawności fizycznej oraz motywuje do systematycznego dbania o zdrowie.

Wychowanie fizyczne jest oparte na koncepcji alfabetu ruchowego, która zakłada rozwijanie powiązanych obszarów:

- kompetencji fizycznych,
- motywacji i pewności siebie,
- wiedzy oraz zrozumienia w zakresie aktywności fizycznej i zdrowia,
- nawyków codziennego uczestnictwa w aktywności fizycznej.

W ramach kompetencji fizycznych kluczowe jest rozwijanie podstawowych umiejętności ruchowych, które stanowią fundament dla opanowywania bardziej złożonych form aktywności fizycznej, podnoszenia sprawności fizycznej oraz przygotowania do regularnego podejmowania aktywności fizycznej przez całe życie. O kompetencjach fizycznych decyduje również poziom zdolności motorycznych, a wśród nich: siła, wytrzymałość, zwinność, szybkość, gibkość oraz koordynacja. Wśród zdolności koordynacyjnych szczególnie należy rozwijać równowagę, rytmizację ruchu, orientację przestrzenną, w tym lateralizację oraz koordynację receptorowo-ruchową (wzrokowo-ruchową i słuchowo-ruchową).

Wychowanie fizyczne opiera się na zaspokojeniu jednej z podstawowych potrzeb dzieci, jaką jest ruch. Dla zapewnienia zdrowego rozwoju zajęcia ruchowe odbywają się każdego dnia jako element edukacji zintegrowanej. Ważną funkcję pełnią w niej zabawy ruchowe i gry zespołowe oraz ćwiczenia kształtujące nawyki utrzymania prawidłowej postawy ciała w różnych pozycjach. Należy zwrócić uwagę na zabawy i gry integracyjne, orientacyjno-porządkowe, bieżne, rzutne, skoczne, zwinnościowe, koordynacyjne, rozwijające ekspresję twórczą, naśladowcze, podwórkowe, terenowe, a także ćwiczenia: kształtujące – bez przyborów i z przyborami, kształtujące małą motorykę, ćwiczenia porządkowo-dyscyplinujące, kompensacyjno-korekcyjne i relaksacyjne. W ćwiczeniach, a szczególnie w zabawach i grach ruchowych (w tym drużynowych/zespołowych), należy również zwrócić uwagę na funkcje wychowawcze – współpracę, współdziałanie, uważność, zachowanie zgodnie z ustalonymi zasadami, odpowiedzialność, a także dbałość o bezpieczeństwo własne i innych.

Tak często, jak to możliwe, zajęcia ruchowe są realizowane w plenerze (np. w ogrodzie lub na boisku szkolnym). Wskazane jest również, aby co najmniej jedna godzina zajęć wychowania fizycznego w tygodniu odbywała się w sali gimnastycznej z dostępem do sprzętu sportowego.

Ze względu na potrzeby psychomotoryczne uczniów klas I–III, elementy krótkich rozgrzewek czy zabaw ruchowych wplatane są również między pozostałe zajęcia (ćwiczenia i zabawy śródlekcyjne i międzylekcyjne), bez ograniczenia się tylko do zajęć wychowania fizycznego.

W ramach zajęć wychowania fizycznego realizuje się treści nauczania związane z diagnozowaniem i interpretowaniem rozwoju fizycznego i sprawności fizycznej uczniów. W każdym roku szkolnym w okresie od lutego do kwietnia nauczyciel przeprowadza odpowiednie testy sprawnościowe, które obejmują:

- 1) bieg wahadłowy 10 razy po 5 metrów – służący pomiarowi zdolności szybkościowo-siłowo-koordynacyjnych;
- 2) 20-metrowy wytrzymałościowy bieg wahadłowy wykonywany według Europejskiego Testu Sprawności Fizycznej – Eurofit opracowanego przez Radę Europy – służący pomiarowi zdolności wytrzymałościowych w biegu;
- 3) podpór leżąc przodem na przedramionach (deska) – służący pomiarowi zdolności siłowo-wytrzymałościowych całego ciała;
- 4) skok w dal z miejsca – służący pomiarowi skoczności i siły.

Zwraca się uwagę na rozróżnienie pojęć diagnozowania i oceniania. Pomiary sprawności fizycznej powinny być wykorzystywane wyłącznie do wskazania mocnych i słabych stron sprawności fizycznej ucznia w celu planowania dalszego jej rozwoju.

MATERIAŁ NAUCZANIA I REALIZACJA TREŚCI NAUCZANIA Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

KLASA 1

Edukacja polonistyczna, przyrodnicza i społeczna

Temat zajęć i czas realizacji	Podstawa programowa
I GDZIE BĘDZIEMY SIĘ UCZYĆ I BAWIĆ?	
Jaka jest nasza szkoła? Słuchanie opowiadań M. Kapelusz <i>Idę do szkoły!</i> oraz <i>Pierwszy dzień w szkole</i> . Omówienie kompletu książek i wyprawki. Przedstawienie bohaterów serii <i>Lokomotywa</i> . Omówienie ilustracji przedstawiającej szkołę. Przedstawianie się i zapamiętywanie imion koleżanek i kolegów. Wykonanie wizytówek. Przeliczanie uczniów w klasie. Rozpoznawanie emocji. Wycieczka po szkole. Poznanie osób pracujących w szkole. Wykonanie projektu szkoły.	1.1 a, b, c, d, e, k; 5.1 d; 7.1 d, e, f; 7.2 a, b, e, f; 8.2 b, c, d; 9.1 f
Poznajemy bohaterów naszych książek Słuchanie opowiadania M. Kapelusz <i>Gdzie jest pan Tomek?</i> . Odczytywanie globalne imion bohaterów. Rozpoznawanie dotykiem różnych przedmiotów. Rozpoznawanie pomieszczeń szkolnych i omawianie ich znaczenia. Rozmowa o sposobach spędzania przerw oraz o bezpieczeństwie podczas gier i zabaw. Słuchanie opowiadania M. Kapelusz <i>Uwaga! Szelki!</i> i rozmowa o zasadach korzystania z toalety. Piosenki i wyliczanki.	1.1 a, b, c, d, e, h, i, k; 7.1 a, d, f; 7.2 e, f; 8.5 a, d; 10.1a, e
Co będziemy robić w szkole? Słuchanie opowiadania M. Kapelusz <i>Zajac zostaje</i> . Rozmowa o ulubionych zajęciach szkolnych i o tym, czego dzieci chciałyby się nauczyć w szkole. Nazywanie i klasyfikowanie przyborów szkolnych. Pantomima „Co robię”. Rozmowa o pożyczaniu i oddawaniu. Odczytywanie globalne imion bohaterów. Tworzenie rysunków.	1.1 a, b, d, k; 1.3 d; 7.2 f; 8.2 b; 8.7 a
Czy warto umieć czytać? Czytamy już pierwsze zdania Słuchanie opowiadania D. Fajt <i>Nowe pismo</i> . Omówienie sposobów wykorzystania piktogramów na co dzień. Projektowanie piktogramów. Ćwiczenia w globalnym czytaniu imion bohaterów. Zapoznanie z piktogramami oznaczającymi wykonywanie czynności. Czytanie prostych zdań z piktogramami oznaczającymi czynności. Omówienie znaczenia kropki na końcu zdania. Układanie i czytanie prostych zdań z piktogramów.	1.1 a, b, d, k, m; 1.3 d, i
Jak spędzamy czas? Zasady bezpieczeństwa Słuchanie opowiadania M. Kapelusz <i>Wybudujemy wieżę</i> . Ustalenie kodeksu klasowego. Ćwiczenie orientacji przestrzennej. Zabawy i płasy.	1.1 a, d, h, k, o; 5.3 e; 7.2 c, d; 7.3 j; 8.5 a, d
Jak obowiązki ma dyżurny? Słuchanie opowiadania M. Kapelusz <i>Dyżurny</i> . Rozmowa o porządkowaniu klasy. Nauka piosenki <i>Kochamy cię, nasza szkoła</i> . Ćwiczenia w globalnym czytaniu imion bohaterów. Czytanie prostych zdań z piktogramami. Zabawy i płasy.	1.1 a, b, c, k; 1.3 d; 7.3 j; 8.5 a, b, d
II JACY JESTEŚMY? O o, A a, I i, E e	
Jak się przedstawiamy? Zabawy integracyjne. Omówienie ilustracji przedstawiającej klasę. Słuchanie opowiadania M. Kapelusz <i>Zgryz</i> . Przypomnienie zasad zachowania się na przerwie. Składanie papugi z kartonikowej wyprawki według instrukcji. Omawianie, jak należy się przedstawiać i odgrywanie scenek. Podział imion na sylaby. Analiza i synteza sylabowa – różne ćwiczenia. Zabawy i płasy.	1.1 a, b, f, g, k; 1.3 a; 7.1 h; 8.5 a, d

Chodźmy na wycieczkę Słuchanie opowiadania M. Kapelusz <i>Dziurawe serce</i> . Omówienie ilustracji przedstawiającej klasową wycieczkę do lasu. Nauka <i>Piosenki o słońcu</i> . Składanie książeczki o słońcu z elementów z wycinanki. Zabawy i płasy.	1.1 k; 1.2 m; 7.1 d, e, f; 8.5 a, d; 9.1 g; 9.2 b
Uczymy się sylabizować Słuchanie wiersza J. Tuwima <i>Lokomotywa</i> . Analiza sylabowa wyrazów. Dopasowywanie schematów sylabowych do przedmiotów w klasie. Zabawy i płasy.	1.1 k, m; 1.3 a; 8.5 a, d
Litery O, o. Jak poznaję świat? Wprowadzenie i nauka pisania liter O, o. Wystuchiwanie głoski o w wyrazach. Wyklaskiwanie sylab i zabawa ruchowa. Czytanie zdań z piktogramami i literą o. Rozmowa o tym, jak poznajemy świat. Praca z wierszem J. Tuwima <i>Okulary</i> . Rozmowa o przyrządach służących do obserwacji. Tworzenie ozdobnych okularów.	1.1 k; 1.2 e; 1.3 a, d, h; 9.2 b
Czy jestem dobrym obserwatorem? Wyszukiwanie liter O, o. Zagadki i wierszyki o literze o. Omówienie znaczenia wykrzyknika na końcu zdania. Identyfikowanie emocji wyrażanych okrzykiem „Ooo!”. Rozmowa na temat zmysłów. Rozpoznawanie produktów spożywczych za pomocą różnych zmysłów. Omówienie wiersza W. Badalskiej <i>Jakie to wszystko ciekawe</i> . Nauka zabawy paluszkowej do wierszyka o okularach.	1.1 k; 1.2 e; 1.3 a, d, g, i
Litery A, a. Każdy z nas jest inny Wprowadzenie i nauka pisania liter A, a. Czytanie zdań z piktogramami i literą a. Analiza budowy ciała człowieka. Rozpoznawanie i nazywanie części ciała. Poszukiwanie podobieństw i różnic u dzieci. Oglądanie linii papilarnych. Rysowanie portretów koleżanek i kolegów.	1.3 a, d, h; 6.1 b; 8.2 b
W czym jestem mistrzem? Rozmowa o tym, co to znaczy być mistrzem – na podstawie doświadczeń dzieci. Wystuchiwanie głoski a w wyrazach. Wyklaskiwanie sylab i zabawa ruchowa. Projektowanie medali za własne osiągnięcia i plakatów „Nasze mocne i słabe strony”. Ćwiczenia fonetyczne.	1.1 b, d, f, g, h; 1.3 a; 7.1 a, b; 8.2 b, c
Jak się przygotować do pasowania na ucznia? Rozmowa o przygotowaniach do pasowania na ucznia. Praca z tekstem <i>Pasowanie na ucznia</i> . Rozmowa o roli przyrzeczenia / ślubowania, o postawie podczas ślubowania itp. Wykonanie własnych instrumentów według instrukcji. Granie w klasowej orkiestrze na wykonanych instrumentach. Śpiewanie piosenki <i>Kochamy cię, nasza szkoła (Nasza piosenka)</i> . Nauka skandowania fragmentu przyrzeczenia. Wykonanie prac plastycznych na wystawę.	1.1 b, d, g; 8.2 b; 8.5 a, f, g, c; 8.6 e
Litery I, i. Jak pracujemy i bawimy się razem? Wprowadzenie i nauka pisania liter I, i. Słuchanie wiersza H. Zielińskiej <i>Indyk myślał o niedzieli</i> . Zabawa ruchowa „Imiona na I”. Rozpoznawanie poznanych liter z wykorzystaniem kart demonstracyjnych z literami I i, A a, O o. Pisanie liter: A, a, O, o, I, i. Pantomima „Zgadnij, co lubię robić”. Śpiewanie piosenek.	1.1 k; 1.3 a, d, h; 8.5 a, f
Co nas rozwesela, a co – smuci? Słuchanie i analiza opowiadania E. Janikowszky <i>Jestem już pierwszakiem</i> . Opowiadanie historyjki obrazkowej. Słuchanie i interpretacja wiersza J. Brzechwy <i>Tańcowała igła z nitką</i> . Ćwiczenie grafomotoryczne – „haftowanie” serwetki. Pisanie liter: A, a, O, o, I, i.	1.1 k, m; 1.3 a, h; 9.1 g
Litery E, e. Kto jest wesoły, a kto – smutny? Wprowadzenie i nauka pisania liter E, e. Zabawa ruchowa „Imiona na E”. Wyszukiwanie liter E, e w tekście. Zabawa „Zgadnij, kto to śpiewa”. Śpiewanie piosenki <i>Kochamy cię, nasza szkoła</i> . Wymawianie głosek – zabawy z lusterkami.	1.3 a, d, h; 8.5 a

Co wiemy o komputerach? Utrwalenie poznanych liter Rozmowa na temat ulubionych zajęć szkolnych. Słuchanie opowiadania M. Kapelusz <i>Co do czego?</i> . Omówienie części zestawu komputerowego i zasad ich podłączania. Odszukiwanie liter na klawiaturze. Articulacja wybranych głosek. Wystuchiwanie głosek o, a, i, e w wyrazach i w sylabach. Ćwiczenia utrwalające umiejętność zapisywania i odczytywania liter O, o, A, a, I, i, E, e.	1.1 k, l, m; 1.3 a, d, h; 9.1 e
III BEZPIECZNI NA ULICY. U u, Ó ó	
Co się dzieje na ulicy? Słuchanie fragmentów książki Janoscha <i>Miś i tygrysek chodzą po mieście</i> . Obserwacja ruchu ulicznego. Uzgodnienie zasad bezpieczeństwa na ulicy. Rozmowa na temat miejsca zamieszkania i drogi do szkoły w kontekście bezpieczeństwa na ulicy. Zabawy dramatyczne do wiersza L.J. Kerna <i>Pierwszy</i> .	1.1 a, b, c, d, k; 7.3 a; 8.7 a; 10.1 f
Litery U, u. Jak poruszam się po ulicach? Wprowadzenie i nauka pisania liter U, u. Pisanie liter U, u w połączeniach. Wystuchiwanie głoski u. Przypomnienie zasad bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię. Omawianie rodzajów znaków drogowych i ich rozpoznawanie.	1.1 a, b, c, d, k; 1.3 a, d, h; 9.1 d; 10.1 f
Na dwóch kółkach Rozmowa na temat bezpiecznej jazdy rowerem na podstawie tekstu <i>Tygrysek musi mieć rower</i> oraz ilustracji i doświadczeń dzieci. Zabawa w ruch uliczny. Nauka piosenki <i>Pora na muzykowanie</i> .	1.1 a, b, c, d, k; 8.5 a, b; 9.1 a; 10.1 f
Litery Ó, ó. Gdy coś groźnego się wydarzy Wprowadzenie i nauka pisania liter Ó, ó. Wyszukiwanie liter u i ó w wyrazach. Ćwiczenia w kreśleniu ósemek. Chodzenie z zamkniętymi oczami po linii. Rozmowa na temat pracy strażaków, ratowników medycznych i policjantów. Ćwiczenia w powiadamianiu o zagrożeniu. Utrwalenie poznanych liter.	1.3 a, d, h; 9.1 a, b, d
Kierowcy, rowerzyści i piesi. Ćwiczenia utrwalające Praca z wierszem Małgorzaty Strzałkowskiej <i>W mieście</i> . Czytanie i rozpoznawanie poznanych liter. Wystuchiwanie w wyrazach głosek o, a, i, e. Ćwiczenia utrwalające umiejętność czytania i pisania liter O, o, A, a, I, i, E, e, U, u, Ó, ó. Pisanie połączeń. Odczytywanie sygnalizacji świetlnej i znaków drogowych dla pieszych. Utrwalenie wiadomości na temat bezpiecznego poruszania się po ulicach. Tworzenie makiety ulicy. Zabawa w ruch uliczny.	1.1 a, b, c, d, k; 1.3 a, h; 9.1 a, g; 9.2 a, h; 10.1 f
IV KTO NALEŻY DO RODZINY? M m, T t	
Jaka jest moja rodzina? Wypowiedzi na temat rodziny inspirowane wystawą fotografii oraz tekstami: H. Łochockiej <i>Obrazek dla mamy</i> , L. Marjańskiej <i>Jak rysować tatę</i> . i M. Kapelusz <i>Niespodzianka</i> . Nazywanie członków rodziny. Zabawa w odgadywanie osoby po opisie. Kto się o kogo troszczy – rozmowa na temat domowników, także zwierząt. Prezentacja zwierząt domowych uczniów.	1.1 a, b, c, d, e, g, k, l, m; 6.1 d, e
Litery M, m. Kim jest moja mama? Wprowadzenie i nauka pisania liter M, m. Wystuchiwanie głoski m. Czytanie sylab z literami M, m. Ćwiczenia w czytaniu zdań z piktogramami. Omówienie wielkiej litery na początku zdania. Pisanie liter M, m w sylabach i wyrazach. Wymawianie sylab w podanym rytmie. Przedstawianie gestem zawodu mamy. Rozpoznawanie przedmiotów dotykiem. Wykonanie portretu mamy. Wykonanie rysunku lub kolażu „Zawód mojej mamy/mojego taty”.	1.1 a, d, g, k; 1.3 a, d, h, i; 8.2 a, c; 8.5 f
Litery T, t. Kim jest mój tata? Wprowadzenie i nauka pisania liter T, t. Wystuchiwanie głoski t w wyrazach. Czytanie sylab z literami M, m, T, t, układanie wyrazów z sylab. Rozmowa o sposobach spędzania czasu z rodzicami i wspólnych zainteresowaniach. Wykonanie portretu taty.	1.1 a, d, g, k; 1.3 a, d, h; 8.2 a, c

Role i obowiązki członków rodziny Czytanie i pisanie prostych zdań. Opowiadanie historyjki obrazkowej. Układanie wyrazów i zdania z zestawu liter (z literami <i>M, m, T, t</i>). Rozmowa na temat ról i obowiązków członków rodziny. Wykonanie widokówki „Rodzina”. Wykonanie plakatu „Mama i tata jako para królewska”.	1.1 b, c, d, k; 1.3 d, h, 8.2 a; 8.5 f
V JAKI MOŻE BYĆ DOM? D d, L l	
W jakich domach mieszkają ludzie? Analizowanie wyglądu różnych budynków. Nazywanie różnych rodzajów domów i określanie ich znaczenia dla ludzi i dla zwierząt. Słuchanie opowiadania M. Strękowskiej-Zaremby <i>Co się komu kojarzy</i> . Rozmowa o sposobach budowania domów. Budowanie domów z dostępnych materiałów. Składanie domu z kartki na podstawie instrukcji. Słuchanie opowiadania D. Gellner <i>Domek</i> . Analizowanie wyglądu różnych nietypowych budynków. Omówienie zagrożeń, jakie mogą się pojawić w domu. Nazywanie sprzętów domowych i omawianie ich bezpiecznego używania. Rysowanie domów według pomysłów dzieci.	1.1 c, h, k; 1.2 b, c; 8.2 b, d; 9.1 a, d, e, g; 9.2 b
Litery D, d. Jaki jest mój dom? Wprowadzenie i nauka pisania liter <i>D, d</i> . Czytanie sylab z nową literą i układanie wyrazów z sylab. Czytanie i pisanie zdań z literami <i>D, d</i> . Zabawa w skojarzenia związane z domem.	1.3 a, d, h
Litery L, l. Jakie są ulubione zabawki dzieci? Zorganizowanie wystawy ulubionych zabawek. Rozpoznawanie zabawek na podstawie krótkich opisów i zagadek. Wprowadzenie i nauka pisania liter <i>L, l</i> . Czytanie sylab z literami <i>L, l</i> . Układanie wyrazów z sylab. Oglądanie lalek i rozmowa o ich wyglądzie. Wykonanie kukietek. Słuchanie i nauka piosenki <i>Dom dla lalek</i> .	1.1 b, d; 1.3 a, d, h, 8.5 a; 9.2 b
Jak dbać o zabawki? Ćwiczenia utrwalające Wypowiadanie się na temat zabawek i dbania o nie – na podstawie własnych doświadczeń dzieci i wiersza M. Niemyckiego <i>Zbuntowane zabawki</i> . Omówienie roli znaku zapytania i przykładów zdań pytających. Odgrywanie scenek z wykorzystaniem zabawek. Czytanie i pisanie wyrazów i zdań. Ćwiczenia utrwalające umiejętność czytania i pisania liter <i>M, m, D, d, T, t, L, l</i> . Układanie wyrazów i zdania z zestawu liter (z literami <i>D, d, L, l</i>). Projektowanie domku dla lalek. Wykonanie medalu dla mamy.	1.1 a, b, d; 1.3 a, d, h, g, i; 9.2 a, b
VI JAK OPIEKOWAĆ SIĘ ZWIERZĘTAMI? K k, Y y	
Zwierzęta wokół nas Wizyta w zoo lub w gospodarstwie hodowlanym. Rozmowa na temat zwierząt domowych i hodowlanych oraz opieki nad nimi. Prezentowanie zdjęć swoich zwierząt domowych. Wykonanie wizerunku zwierzęcia wybraną techniką.	1.1 a, b, d, h, i, j; 1.2 d; 1.3 c; 6.1 c, e; 7.1 k, l, n; 8.2 b, c, d
Litery K, k. Kiedy zwierzęta są szczęśliwe? Rozmowa o tym, kiedy zwierzęta są szczęśliwe. Rozmowa na temat pracy weterynarza. Wprowadzenie i nauka pisania liter <i>K, k</i> . Czytanie sylab i wyrazów. Układanie wyrazów z sylab. Zabawy fonetyczne z głoską <i>k</i> . Analiza wiersza D. Gellner <i>Idzie kot</i> . Wyklaskiwanie podanego rytmu.	1.1 a, b, d, e, h, i, m; 1.2 a, d, g, n; 1.3 a, b, c, d, h; 8.5 a, b, c, f, g
Co lubią zwierzęta? Spotkanie z właścicielem zwierzęcia. Praca z wierszem J. Brzechwy <i>Psie smutki</i> . Czytanie i pisanie sylab, wyrazów i zdań. Omówienie dialogu i sposobu jego zapisu w tekście drukowanym. Czytanie dialogu. Wyszukiwanie zdań pytających. Rozmowa na temat prawidłowej opieki nad kotami i psami. Wyklejanie szablonów kotów wełną, komponowanie obrazka.	1.1 a, b, d, e, g, h; 1.2 d, e, g, h, j, n, o; 1.3 a, b, d, g; 6.1 c, e, h; 7.1 k, l, n; 8.2 b, c, d

Litery Y, y. Koty dzikie i domowe. Ćwiczenia utrwalające Wprowadzenie i nauka pisania litery y. Czytanie sylab i układanie z nich wyrazów. Oglądanie filmów o kotach dzikich i domowych. Nauka wierszyka i zabawy paluszkowej „Kot”. Czytanie i pisanie sylab i wyrazów z y. Tworzenie liczby mnogiej rzeczownika z wykorzystaniem litery y na końcu wyrazu. Ćwiczenia utrwalające umiejętność czytania i pisania. Układanie wyrazów i zdania z zestawu liter (z literami K, k, y). Zespołowe wykonywanie plakatów dotyczących opieki nad zwierzętami.	1.1 a, b, d, e, g, h; 1.2 d, e, g, h; 1.3 a, d, h; 6.1 c; 6.5 a, b, c, d; 7.1 k, l, n; 7.2 c, d; 8.2 d, g; 8.7 f
VII SKĄD SIĘ BIERZE JEDZENIE NA STOLE? S s, J j	
Co kupujemy w sklepie spożywczym? Rozpoznawanie produktów w sklepie spożywczym i nazywanie działów w sklepie. Ustalanie kolejności zdarzeń w historyjce obrazkowej „Droga jabłka z sadu do szarlotki”. Opowiadanie historyjki. Doświadczenia z warzywami. Zabawa w sklep spożywczy lub owocowo-warzywny.	1.1 a, b, c, i, m; 1.2 k; 6.1 e; 6.3 d; 7.1 p; 7.3 l, 7.3 o; 9.1 f
Litery S, s. Soki owocowe i warzywne Wprowadzenie i nauka pisania liter S, s. Czytanie sylab z literami S, s i układanie wyrazów z sylab. Pisanie sylab i wyrazów z literami S, s. Rozpoznawanie owoców i warzyw. Rozmowa na temat przetworów owocowych i warzywnych. Ulubione soki owocowe i warzywne.	1.1 b, d, e; 1.2 b, c; 1.3 a, d, h; 6.1 e; 7.1 p
Warzywa i owoce Rozmowa na temat ogrodu i jesiennych zbiorów w ogrodzie. Zabawa ruchowa. Aktywne słuchanie wiersza J. Tuwima <i>Warzywa</i>. Inscenizacja wiersza. Rozpoznawanie i nazywanie warzyw i owoców. Komponowanie martwej natury z warzyw i owoców. Tworzenie jej obrazu. Rysowanie niezwykłych roślin. Gra w bingo – ćwiczenia utrwalające nazwy owoców i warzyw.	1.1 a, b, d, m; 1.2 e, g, o; 1.3 b; 6.1 e; 7.1 p; 8.2 c, d; 9.1 e, f
Jak jeść smacznie, zdrowo, kolorowo? Rozpoznawanie owoców i warzyw po zapachu, smaku i kształcie. Doświadczenia z owocami. Smakowanie przetworów. Zabawa fonetyczna z głoską s. Rozmowa na temat produktów, które warto jeść. Projektowanie kanapek. Wspólne przygotowywanie kanapek ze zwróceniem uwagi na higienę.	1.1 a, b, h; 1.3 a; 6.1 e; 7.1 p; 7.3 l; 9.1 f
Litery J, j. Co jadamy, co nam smakuje? Wprowadzenie i nauka pisania liter J, j. Czytanie sylab i układanie z nich wyrazów. Słuchanie opowiadania M. Strzałkowskiej <i>Mleko prosto od krowy</i>. Czytanie instrukcji przygotowania potrawy z jaj. Wyjaśnienie określenia <i>nabiał</i> i rozpoznawanie artykułów spożywczych i oznaczeń na opakowaniach. Poznawanie smaków produktów nabiałowych. Wytwarzanie masła ze śmietany. Zabawa fonetyczna.	1.1 a, k, m; 1.2 b, g; 1.3 a, d, h; 6.3 c; 6.5 a; 7.1 p; 9.1 f
Co było pierwsze – kura czy jajko? Rozmowa na temat produktów mlecznych, zbożowych i mięsnych. Porządkowanie etapów rozwoju organizmu (na przykładzie kury). Omawianie i porównywanie produktów z jaj i z mleka. Doświadczenia z jajkami. Układanie zdań z rozsypanki i układanie zdań pytających. Czytanie i pisanie zdań pytających. Układanie wyrazów i zdania z zestawu liter (z literami S, s, J, j).	1.1 a, b, d; 1.3 d, g, h, i, j; 6.1 e; 6.5 a, f; 7.3 l; 9.1 f
VIII GDZIE JEST WODA? W w, R r	
Gdzie jest woda w mieszkaniu? Słuchanie opowiadania G. Kasdepke <i>Bul, bul ...</i> Rozmowa na temat wykorzystania wody i sposobów jej oszczędzania. Omówienie podstawowych zasad bezpieczeństwa podczas kąpieli i innych czynności związanych z wykorzystaniem wody w domu. Doświadczenia z wodą.	1.1 a, b, d, k; 6.4 d, e; 6.5 f
Litery W, w. Czy woda jest zawsze taka sama? Rozmowa o właściwościach wody i o tym, co zawiera w sobie wodę. Wprowadzenie i nauka pisania liter W, w. Czytanie sylab i układanie z nich	1.1 a, b, d; 1.3 a, d, h; 6.3 a, b; 6.5 a

wyrazów. Ćwiczenia fonetyczne z głoską w. Czytanie sylab, wyrazów i zdań, wyszukiwanie liter W, w. Czytanie i pisanie sylab i wyrazów z literami W, w. Czytanie i pisanie zdań.	
Litery R, r. Życie w akwarium Słuchanie tekstu E. Stadtmüller <i>Kolorowy akwariowy świat</i> . Wskazywanie naturalnych miejsc występowania wody (morze, jezioro, rzeka). Rozwiązywanie zagadek. Wprowadzenie i nauka pisania liter R, r. Czytanie sylab i układanie wyrazów. Wystuchiwanie w wyrazach głoski r. Ćwiczenie percepcji wzrokowej i słuchowej. Wystuchiwanie rymów w wierszu J. Brzechwy <i>Ryby, żaby, raki</i> . Dobieranie w pary rymujących się wyrazów.	1.1 a, b, d, k; 1.2 n; 1.3 a, d, h; 6.1 e; 7.3 a
Co żyje w wodzie? Ćwiczenia utrwalające Rozmowa na temat założenia akwarium i opieki nad rybami. Wykonanie makiety akwarium. Uzupełnianie zdań wyrazami z literą r. Ćwiczenia w czytaniu i pisaniu. Układanie wyrazów z zestawu liter (z literami W, w, R, r).	1.1 a, b, d; 1.3 d, h; 6.1 c, e; 6.4 a
IX JAKIE SĄ JESIENNE SZATY? P p, B b	
Jak zmienia się przyroda jesienią? Wypowiedzi na temat barw jesieni i charakterystycznych zmian w przyrodzie o tej porze roku. Rozpoznawanie jesiennych liści na podstawie opisu. Analizowanie jesiennego ilustracji – wyszukiwanie elementów, które nie pasują do przedstawionej pory roku. Aktywne słuchanie wiersza M. Strzałkowskiej <i>Ja się bawię doskonale!</i> Układanie parasola z elementów. Wykonanie pracy plastycznej „Jesień” z wykorzystaniem odbitek.	1.1 a, b, d; 1.2 n; 6.1 f, g; 6.4 a; 8.2 c, d; 9.1 e
Prognoza pogody dla Polski Słuchanie wiersza E. Szelburg-Zarembiny <i>Dziadzio Mrok</i> i zabawa ruchowa. Oglądanie kształtu granic Polski na fizycznej mapie Polski. Rozpoznawanie symboli oznaczających elementy pogody. Oglądanie prognozy pogody. Prezentowanie prognozy pogody. Wykonanie kalendarza pogody. Układanie akompaniamentu do melodii kropelki. Malowanie pracy na temat „Spacer w deszczu z bajkowym parasolem”.	1.1 a, d; 1.3 d; 6.2 b, d; 6.5 d; 7.3 d; 8.2 c, d; 9.1 e; 9.2 b
Litery P, p. Kiedy przyda się parasol? Wprowadzenie i nauka pisania liter P, p. Czytanie sylab i układanie wyrazów z sylab. Ćwiczenia i zabawy z wystuchiowaniem głosek. Rozróżnianie liter p, d. Czytanie i pisanie wyrazów z literą p. Wystuchiwanie odgłosów jesiennego pogody i jej prognozowanie. Ćwiczenia w rozpoznawaniu sekwencji dźwięków. Rozmowa na temat ubioru dostosowanego do pogody. Zabawa ruchowa.	1.1 a, b, c; 1.3 a, d, h; 6.2 e; 8.4 f
Litery B, b. Buty na jesienne wędrówki Wprowadzenie i nauka pisania liter B, b. Czytanie sylab i układanie wyrazów z sylab. Rozróżnianie liter p, b, d. Słuchanie wiersza J. Brzechwy <i>Siedmiomilowe buty</i> . Słuchanie baśni <i>O kocie w butach</i> .	1.1 d, m; 1.3 a, d, h
Jak się ubieramy jesienią? Zabaw ruchowa – szafa. Nazywanie części garderoby. Czytanie i pisanie zdań z literami B, b. Słuchanie wierszyka o rodzajach obuwia. Wizyta w sklepie obuwniczym. Układanie wyrazów z zestawu liter (z literami P, p, B, b). Projektowanie jesiennego kreacji – tworzenie kolażu z wycinków z czasopism.	1.1 a, d, m; 1.3 a, d, h; 8.2 c, d
X JAK DBAĆ O ZDROWIE? C c, G g	
Co robić, aby nie chorować? Słuchanie wiersza B. Lewandowskiej <i>Na zdrowie</i> . Rozmowa o tym, jak dbać o zdrowie, na podstawie ilustracji i doświadczeń dzieci. Omówienie sytuacji, w których należy myć ręce. Utrwalenie nazw części ciała. Słuchanie fragmentu opowiadania Janoscha <i>Ja ciebie wyleczę, powiedział Miś</i> .	1.1 a, d, m; 6.1 b; 7.1 p, q

Litery C, c. Odżywiam się zdrowo Wprowadzenie i nauka pisania liter C, c. Czytanie sylab, wyrazów oraz pytań, dopasowywanie odpowiedzi. Układanie wyrazów z sylab. Rozmowa o cebuli i jej właściwościach. Doświadczenia z cebulami różnych odmian. Rozmowa o owocach cytrusowych i ich właściwościach zdrowotnych. Rozpoznawanie owoców.	1.1 a, d, g, h; 1.3 a, d, h; 6.1 c, e; 7.1 p, q
Ubieram się na cebulkę Czytanie i pisanie wyrazów oraz zdań. Rozmowa na temat dobierania ubrań adekwatnie do pogody i sposobach na zdrowie. Demonstrowanie propozycji gimnastyki porannej. Zabawa „Kto ubierze się pierwszy?”.	1.3 a, d, h; 6.4 a; 7.1 k, p, q
Litery G, g. Góry, górale i górali Wprowadzenie i nauka pisania liter G, g. Czytanie i pisanie sylab i wyrazów z nową literą. Słuchanie wiersza J. Malendowicz <i>Góral ci ja, góral</i> . Oglądanie zdjęć krajobrazów górskich w Polsce. Słuchanie muzyki góralskiej. Poznawanie stroju góralskiego i rozmowa na temat innych strojów regionalnych. Składanie makiety domku góralskiego.	1.1 a, d, m; 1.3 a, d, h; 7.3 e, i; 9.1 e, g; 9.2 b
Dlaczego turyści chodzą po górach? Ćwiczenia utrwalające Słuchanie wiersza K.J. Węgrzyna <i>Coraz wyżej</i> . Nazywanie elementów wyposażenia turystycznego. Oglądanie przewodników turystycznych z regionów górskich. Opowiadanie osobistych wrażeń z wyjazdów w góry. Ćwiczenia w czytaniu. Układanie, odczytywanie i zapisywanie wyrazów i zdań. Układanie wyrazów z zestawu liter (z literami C, c, G, g).	1.1 a, d, m; 1.3 a, d, h; 7.1 p; 7.3 c, d
XI NADCHODZĄ ŚWIĘTA. KOMU MOGĘ POMOC? Ą, ę	
Na kogo czekam przed świętami? Słuchanie i analiza opowiadania M. Strzałkowskiej <i>Prezent dla Mikołaja</i> . Jaki prezent jest najlepszy? – rozmowa na temat prezentów i wspólna zabawa. Tworzenie portretu Świętego Mikołaja. Nauka piosenki <i>Przyjedź do nas, Mikołaju</i> . Wykonanie świątecznego renifera.	1.1 d, f, h, i, m; 1.2 f; 8.2 b, c, d; 8.5 a; 9.1 g, 9.2 b
Litery Ą, ą. Komu mogę podarować prezent? Ustalanie, kto może być pomocnikiem Świętego Mikołaja. Czytanie i analiza wiersza A. Sójki <i>Nie zapomnij o prezentach</i> . Wprowadzenie liter Ą, ą i nauka pisania litery ą. Czytanie sylab i układanie wyrazów z nową literą. Wyrazy z ą i o. Ćwiczenia w pisaniu liter ą, a. Śpiewanie piosenki <i>Przyjedź do nas, Mikołaju</i> .	1.1 d, f, h, m; 1.3 a, d, h; 8.5 a
Jak przygotować prezenty dla zwierząt? Słuchanie opowiadania M. Kownackiej <i>Śpiewająca choinka</i> . Opowiadanie historyjki obrazkowej o papudze Sylabie i układanie jej dalszego ciągu. Słuchanie i analiza wiersza H. Szajerowej <i>Spizarnia niedźwiedzia</i> . Czytanie i pisanie wyrazów z ą. Omówienie celu i sposobu dokarmiania ptaków. Założenie karmnika. Rozmowa o przygotowaniach zwierząt do zimy. Zabawa ruchowa „Jak zachowują się zwierzęta?”. Rysowanie konturów zwierząt.	1.1 d, g, m; 1.2 g, h; 1.3 h; 6.1 e, f, h; 6.4 a; 6.5 a; 8.2 b, c; 9.2 a, b; 10.2 p
Litery Ę, ę. Przygotowania do świąt Rozmowa o zbliżających się świętach i przygotowaniach do świąt. Pisanie wyrazów z ę oznaczających czynności. Wprowadzenie liter Ę, ę i nauka pisania litery ę. Czytanie sylab i wyrazów z literą ę. Czytanie zdań z literą ę. Układanie liter ą i ę z plastelinowego węża. Nauka piosenki <i>Nie miały aniołki</i> . Słuchanie bajki J. Solaka <i>Mały srebrzystowłosek anioł</i> jako inspiracji do rozmowy na temat niesienia pomocy innym. Wykonanie peruki aniołka. Rysowanie aniołka po śladzie.	1.1 b, d, e, f, g, h; 1.3 a, d; 7.3 i; 8.2 b, c; 8.5 a
Komu i jak mogę pomóc? Ćwiczenia w czytaniu i pisaniu – utrwalenie pisowni wyrazów z ę, ą. Słuchanie i analiza wiersza M. Strzałkowskiej <i>Jak dobrze</i> . Rozmowa z dziećmi na temat ich pomocy w przygotowaniach do świąt oraz zasad zachowania bezpieczeństwa	1.1 d, e, f, g, h; 1.2 f; 1.3 a, d, f; 8.7 a

w trakcie tych przygotowań. Zabawa pantomimiczna w odgadywanie czynności.	
Ostatnie przygotowania przed świętami. Ćwiczenia utrwalające Słuchanie i analiza opowiadania <i>Świąteczny uścisk</i> . Rozmowa o przygotowaniach do świąt w rodzinach dzieci. Wyrazy – odpowiedzi na pytanie: „Co robię?”. Ćwiczenia w czytaniu i pisaniu. Układanie wyrazów z zestawu liter (z literami <i>ą, ę</i>). Dekorowanie sali i ubieranie choinki wspólnie wykonanymi ozdobami.	1.1 b, d, f, g, h; 1.2 f; 1.3 a, d, h; 8.2 d; 9.1 g; 9.2 b
Co będziemy robić w Wigilię? Czytanie tekstu o wigilijnym dniu. Rozmowa o wigilijnych zwyczajach. Rysowanie obrazka na temat „Moja rodzina przy świątecznym stole”. Śpiewanie kolędy. Zabawa „Rozdajemy prezenty”. Redagowanie życzeń dla kolegów.	1.1 b, d, f, g, h; 1.3 d; 8.2 c; 8.5 a
XII JAK UPŁYWA CZAS? Z z, N n	
Co nam przynosi Nowy Rok? Swobodne rozmowy na temat Nowego Roku. Słuchanie wiersza L.J. Kerna <i>Bajka o Starym i Nowym Roku</i> . Słuchanie <i>Bajki o czasie</i> E. Piotrowskiej. Omówienie pór roku i nazw miesięcy. Ćwiczenia grafomotoryczne przy muzyce (słuchanie fragmentów utworu A. Vivaldiego <i>Zima</i>). Rysowanie ulubionych zabaw.	1.1 a, b, d, f, g, h; 1.2 d, h; 8.2 b, c; 8.4 a
Litery Z, z. Jaką muzykę grają zegary? Wprowadzenie i nauka pisania liter Z, z. Zapisywanie wyrazów z podziałem na sylaby. Czytanie wyrażen z literą z w funkcji wyrazu. Słuchanie piosenki <i>Zegary</i> i zabawa muzyczna. Wystuchiwanie brzmienia różnych zegarów. Zagadki dźwiękowe. Układanie zdań z wyrazami z, za, ze, zza.	1.1 a, d, f, h; 8.5 a; 8.6 c
Komu potrzebny jest zegar? Słuchanie zagadek i wierszy o zegarach H. Łachockiej. Wypowiedzi na temat znaczenia zegarów. Śpiewanie piosenki <i>Zegary</i> . Rozmowa o różnych porach dnia. Rysowanie ulubionej pory dnia. Próby odpowiedzi na pytanie: „Jak upływa czas?” na podstawie ilustracji, rodzinnych fotografii i własnych obserwacji dzieci. Omówienie położenia słońca w różnych porach dnia	1.1 b, d, f, g, h; 6.2 d; 8.2. c; 8.5 a
Litery N, n. Kiedy nadchodzi noc... Wprowadzenie i nauka pisania liter N, n. Czytanie i układanie wyrazów z sylab z literą n. Pisanie sylab z n. Rozmowy na temat planu dnia i codziennych zajęć. Słuchanie zagadek o nocy i wiersza J. Ratajczaka <i>Przed snem</i> . Wykonanie plastycznej interpretacji wiersza.	1.1 d, f, g; 1.3 a, d, h; 7.1 k 8.2 c
Jak mijają nam dni? Przypomnienie i utrwalenie znajomości nazw dni tygodnia na podstawie <i>Bajki o dniach tygodnia</i> C. Janczarskiego i piosenki „Tydzień”. Ćwiczenia w czytaniu i pisaniu wyrazów z N, n i wyrazów z nn (typu <i>senna, senny</i>). Omawianie ulubionych czynności dnia i tygodnia. Rysowanie planu tygodnia. Układanie wyrazów i zdania z zestawu liter (z literami Z, z N, n).	1.1 m; 1.3 a, d, f, h; 7.1 k
XIII KTO LUBI ZIMĘ? Ł ł, F f	
Czy bałwanek lubi zimę? Rozwiązywanie zagadek o bałwanku i zabawa paluszkowa „Bałwanek”. Przygotowanie inscenizacji tekstu H. Bechlerowej <i>Kręć się, koło</i> .	1.1 i, m; 1.2 e; 8.7 b, d, e
Litery Ł, ł. Co zobaczymy na zimowym spacerze? Wprowadzenie liter Ł, ł oraz nauka pisania liter i ich połączeń. Ćwiczenia w czytaniu i ustnym układaniu zdań z wyrazami z ł. Czytanie i pisanie wyrazów i zdań z nową literą. Zabawa w tropienie śladów. Rozmowa o śladach różnych zwierząt. Aktywne słuchanie fragmentu książki A.A. Milne’a <i>Kubuś Puchatek</i> .	1.1 b, d, h; 1.2 k, l, m; 1.3 a, d, h; 6.1 e

Litery F, f. Co wiemy o fokach? Zdobywanie informacji o fokach na podstawie książek, internetu. Wprowadzenie i nauka pisania liter F, f. Czytanie sylab i układanie z nich wyrazów z nową literą. Układanie zdań z wyrazami z f. Układanie wyrazów i zdania z zestawu liter (z literami Ł, ł, F, f). Lepienie foki z gliny lub plasteliny.	1.1 e, k; 1.2 h; 1.3 a, d, e, h
Kto mieszka w zimowej krainie? Stuchanie opowiadania D. Niewoli <i>Jak Eniku zaprzyjaźnił się z foką</i> . Stuchanie wiersza J. Brzechwy <i>Foka</i> i zabawa w udawanie fok. Analizowanie historyjki obrazkowej i układanie z obrazków jej dalszego ciągu. Wykonanie portretu Eniku z kolorowego papieru.	1.1 d, h, m; 8.2 c
Które litery już znamy? Ćwiczenia utrwalające Utrwalenie umiejętności czytania i pisania poznanych liter. Ćwiczenia w czytaniu tekstów z podręcznika. Nauka piosenki <i>Piosenka dla babci</i> . Czytanie i pisanie wyrazów i zdań z literą f. Zabawy twórcze z literą f.	1.3 a, d, e, h; 8.5 a
XIV JAK SIĘ BAWIMY NA ŚNIEGU? H h, Ch, ch	
Litery H, h. Jakie znamy zabawy i sporty zimowe? Piosenka o zimie. Rozmowa o znanych zabawach i sportach zimowych. Czytanie i analiza wiersza J. Korczakowskiej <i>Kto chce jeździć razem ze mną?</i> . Układanie (ustne) zdań o zimowych zabawach. Malowanie ulubionej zabawy na śniegu. Rozmowa o zimie. Omówienie zasad bezpieczeństwa podczas zimowych zabaw i dostosowania ubioru do warunków atmosferycznych. Wprowadzenie i nauka pisania liter H, h. Czytanie i pisanie sylab i wyrazów z H, h. Układanie wyrazów z sylab. Nazywanie dyscyplin sportowych. Wykonanie wyklejanki „Mój batwanek”.	1.1 b, d, e, f, g, h; 1.3 a, d, h; 8.2 c, e; 8.5 a; 10.1 a, b, g
Jak zimą bawić się bezpiecznie? Wystuchanie i omówienie opowiadania M. Kapelusza <i>Buch</i> . Rozmowa o różnych gatunkach herbaty i sytuacjach, w których ją pijemy; oglądanie opakowań po herbacie. Przypomnienie roli wykrzyknika na końcu zdania. Utrwalenie umiejętności zapisywania wyrazów z H, h – pisanie z pamięci. Śpiewanie piosenki o zimie (<i>Sanna</i> lub <i>Zima zła</i>). Utrwalenie umiejętności czytania i pisania wyrazów z H, h – tworzenie słowniczka. Gra planszowa <i>Zimowisko</i> .	1.1 b, d, e, f, g, h; 1.2 a, d; 1.3 d, h; 8.5 a
Dwuznaki Ch, ch. Z białej chmurki – biały śnieżek... Rozmowa o pogodzie zimą. Stuchanie wiersza A. Świrszczyńskiej <i>Idzie zima</i> . Przypomnienie liter Ó, ó, U, u – oznaczających tę samą głoskę. Wprowadzenie dwuznaków Ch, ch. Czytanie sylab i wyrazów z ch. Tworzenie słowniczka ortograficznego. Czytanie tekstu o przygodzie chłopców.	1.1 b, d, e, f, g, h; 1.2 a, d; 1.3 d, h; 8.5 a
Zabawa w rymy. Odgrywamy scenki Zabawa z gazetowym śniegiem. Czytanie i pisanie sylab i wyrazów z Ch, ch. Czytanie rymowanek z wyrazami z ch. Czytanie wyrazów dźwiękonaśladowczych z ch. Odgrywanie scenek. Wystuchanie opowiadania E. Szelburg-Zarembiny <i>Kto szedł do Babulki Zimy po nowe odzienie</i> , ustalenie kolejności wydarzeń. Pisanie odpowiedzi na pytanie w tekście. Rozmowa na temat sytuacji zwierząt w zimie. Zabawa ruchowa „Dzik szuka żółędzi”.	1.1 b, d, e, f, g, h; 1.2 a, d, f, h; 1.3 h, j; 8.7 a, b, d
Co robimy w czasie ferii? Ćwiczenia utrwalające Wystuchanie i analiza opowiadania G. Kasdepke <i>A fe, takie ferie!</i> i rozmowa o tym, jak dzieci spędzą (lub spędziły) ferie. Utrwalenie pisowni wyrazów z h, ch. Układanie wyrazów i zdania z zestawu liter (z H, h, Ch, ch). Omówienie zimowych zagrożeń pogodowych: zawieja śnieżna, zamarznięta rzeka, lawina. Wypowiadanie rymowanki zgodnie z podanym rytmem. Wyklaskiwanie lub wytupywanie różnych rytmów. Granie w orkiestrze klasowej. Zabawa ruchowa. Wykonanie pracy plastycznej o tematyce zimowej.	1.1 b, d, e, f, g, h; 1.3 a, d, h, j; 6.5 f; 8.4 c, f; 8.5 d, g; 8.6 c

XV JAK SPĘDZAMY WOLNY CZAS? Sz sz, Cz cz	
Co możemy robić w wolnym czasie? Rozmowa o ludziach z pasją i ich zainteresowaniach. Rozpoznawanie i nazywanie miejsc kultury. Słuchanie opowiadania E. Pałasz <i>W filharmonii</i> . Omówienie zasad zachowania się w filharmonii, teatrze, kinie i innych miejscach kultury. Słuchanie koncertu orkiestry symfonicznej i omawianie różnych rodzajów instrumentów i ich usytuowania w orkiestrze. Zabawa pantomimiczna – pokazywanie zainteresowań, pasji.	1.1 b, c, d, e, f, g, h; 1.2 g; 7.3 e; 8.3 a, b; 8.4 a, g; 8.7 b, d, f
Dwuznaki Sz, sz. Jak gimnastykujemy umysł? Prezentowanie różnych gier i rozmowa na temat ich zalet. Prezentacja szachów – nazwy figur i zasady ich poruszania się po szachownicy. Wprowadzenie i nauka pisania dwuznaków Sz, sz. Czytanie sylab i wyrazów z sz. Rozmowa o gimnastykowaniu umysłu. Ćwiczenia w czytaniu i pisaniu. Tworzenie wyrazów z sylab. Układanie różnych pytań do tego samego zdania. Zabawy słowami – zastępowanie wyrazów ich synonimami. Zabawa w szukanie szumiących wyrazów.	1.1 f, g, h, i; 1.2 c; 1.3 a, d, h, j; 1.4; 5.5 e; 7.1 a, b, o
Nasze zainteresowania Prezentacja różnorodnych przedmiotów i nazywanie kojarzących się z nimi zainteresowań. Jakie mam hobby? – prezentowanie indywidualnych zainteresowań uczniów. Rozmowa z dziećmi na temat ich zainteresowań, ulubionych gier, kolekcji lub zajęć pozalekcyjnych i na temat różnych sposobów spędzania czasu wolnego. Analiza wiersza N. Usenko <i>Sztuka słuchania</i> . Przypomnienie różnych sposobów spędzania wolnego czasu, również na powietrzu, i zasad bezpieczeństwa. Pisanie sylab i wyrazów z Sz, sz. Uzupełnianie zdań z lukami. Słuchanie piosenki <i>Mała chata w wielkiej puszczy</i> . Odróżnianie głosów męskich, damskich, wysokich i niskich.	1.1 f, g, h, i, m; 1.2 c, d; 1.3 d; 7.1 a, b, o; 8.4 a, e; 10.1 a, b, g
Dwuznaki Cz, cz. Po co przychodzimy do biblioteki? Wizyta w bibliotece. Prezentacja różnych rodzajów książek poprzedzona zagadką o książce. Wprowadzenie i nauka pisania dwuznaków Cz, cz. Czytanie sylab i układanie wyrazów z cz. Ćwiczenia językowe i fonetyczne.	1.2 c, d; 1.3 d, h; 7.3 e
Jakie są moje ulubione książki? Oglądanie, rozpoznawanie i nazywanie różnych rodzajów książek. Słuchanie wiersza J. Waluś <i>Chociaż mało mamy lat</i> . Prezentowanie ulubionych książek. Czytanie wybranych fragmentów książek. Wymyślanie treści do tytułów bajek i wierszyków. Wykonanie książeczki i czytanie historyjki „Co zobaczył szczypiołek na wiosnę?”. Pisanie wyrazów z dwuznakami sz, cz. Układanie wyrazów i zdania z zestawu liter (z dwuznakami sz, cz).	1.1 f, g, h, m; 1.2 c, d, q; 1.3 d, e, h, j
Dlaczego lubimy baśnie? Ćwiczenia utrwalające Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: „Dlaczego lubimy baśnie?”. Omówienie zasad zapisywania tytułów książek, opowiadań i wierszy. Odgadywanie tytułów bajek po wystłuchaniu ich fragmentów. Porządkowanie wydarzeń z bajki <i>Czerwony Kapturek</i> . Układanie i przepisywanie zdań z rozsypanki wyrazowej (z dwuznakami sz i cz). Ćwiczenia utrwalające umiejętność pisania dwuznaków sz i cz. Słuchanie tekstu R. Janus i J. Waluś <i>Szczególna bajeczka</i> .	1.1 a, d, f, g, h; 1.3 d, e, h, j
XVI JAK SIĘ BAWIĆ SŁOWAMI? Ż ż, Rz rz	
Bohaterowie wierszy pana Brzechwy Słuchanie wybranych wierszy J. Brzechwy z cyklu <i>Zoo</i> i wiersza <i>Kaczka Dziwaczka</i> . Rozmowa o bohaterach wierszy. Zabawa ruchowa w naśladowanie poznanych zwierząt. Opowiadanie zdarzeń z wiersza <i>Kaczka Dziwaczka</i> w porządku chronologicznym na podstawie ilustracji. Nauka na pamięć fragmentu wiersza. Malowanie portretu Kaczki Dziwaczki. Lepienie z plasteliny zwierząt, o których była mowa na zajęciach. Tworzenie wystawy.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 e, f; 1.3 b, d; 6.1 e, 8.4 f; 8.5 b, f

Litery Ż, ż. Żabie żarty i zwierzaki cudaki Zabawa ruchowa – naśladowanie skoków żab lub wkręcania żarówki. Wprowadzenie i nauka pisania liter Ż, ż. Czytanie i pisanie sylab i wyrazów z literą ż. Ćwiczenia fonetyczne. Ćwiczenia w pisaniu i czytaniu. Analizowanie opowiadania B. Ostrowickiej <i>Mój kochany Kotopies</i> . Tworzenie skarpetkowego kotka.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 h, t; 1.3 a, d, h; 9.2 b; 11.1 a, b
Zagadki o zwierzętach Układanie zagadek o zwierzętach. Wystuchiwanie głoski ż w nazwach zwierząt. Czytanie sylab i układanie wyrazów z sylab. Utrwalanie umiejętności czytania i pisania wyrazów z ż – wzbogacanie klasowego słowniczka ortograficznego.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g; 1.3 h; 6.1 e
Dwuznaki Rz, rz. Życie nad rzeką Wprowadzenie i nauka pisania dwuznaków Rz, rz. Czytanie i pisanie sylab i wyrazów z rz. Poszerzanie słowniczka ortograficznego wyrazami z ż i rz. Analiza wiersza D. Wawitów <i>Brzydkie zwierzę</i> . Zabawa „Zgadnij, kto to mówi”. Śpiewanie piosenki <i>Była sobie żabka mała</i> . Układanie wyrazów i zdania z zestawu liter (z Ż, ż, Rz, rz).	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g; 1.3 a, d, h; 6.4 a; 8.4 f; 8.5 a, b, f
Czy „morze” i „może” znaczy to samo? Ćwiczenia utrwalające Opowiadanie historyjki obrazkowej z papugą Sylabą. Pomorze i Bałtyk na mapie Polski. Utrwalanie umiejętności czytania i pisania wyrazów z rz – wzbogacanie klasowego słowniczka ortograficznego. Ćwiczenia utrwalające pisownię wyrazów z ż, rz. Układanie wyrazów i zdania oraz historyjki obrazkowej.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g; 1.3 h
XVII SKĄD WIEMY, ŻE JEST WIOSNA? Ni ni, Ń ń	
Jak zmienia się pogoda wiosną? Rozmowa na temat aktualnej pogody i omawianie symboli pogody. Oglądanie prognozy pogody. Rozmowa na temat pór roku i zmian zachodzących w przyrodzie wiosną na podstawie obrazków i tekstu V. Čtvrťka <i>Jak Žwirek i Muchomorek mieli zegar z jedną wskazówką</i> . Wykonanie kalendarza (lub zegara z jedną wskazówką). Wykonanie chorągiewki do sprawdzania siły wiatru. Uzupełnianie kalendarza pogody.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g; 6.4 a, b; 6.5 a, c
Zmiękczenie Ni, ni. Jak wygląda wiosenne niebo? Wprowadzenie zmiękczenia Ni, ni. Pisanie sylab ni, nie, nię itd. oraz wyrazów z ni. Układanie wyrazów z sylab. Zabawa ruchowa połączona z analizą słuchową wyrazów. Słuchanie wiersza Z. Beszczyńskiej <i>Obtoki</i> . Analiza sylabowa wyrazów ze zmiękczeniem ni. Pisanie wyrazów z sylabami nie i nia. Wykonanie palety barw na podstawie obserwacji nieba lub malowanie nieba w różnych odcieniach błękitu. Tworzenie chmur z ruchomymi kroplami.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 h; 1.3 a, d, h
Litery Ń, ń. Co nam daje Słońce? Co nam daje Słońce? – rozmowa na temat roli Słońca. Wprowadzenie liter Ń, ń i nauka pisania litery ń. Czytanie sylab i układanie wyrazów z sylab. Analiza sylabowa wyrazów z ń. Czytanie i pisanie wyrazów z ń. Czytanie i analizowanie zdań o słońcu. Wydzieranka „Słońce” – praca zespołowa.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g, h; 1.3 a, d, h; 6.2 d; 6.4 a
Jak powstają chmury? Ćwiczenia utrwalające Rozmowa o tym, skąd się biorą chmury. Wykonanie eksperymentu „Jak z chmury powstaje deszcz?”. Omawianie wyglądu różnych chmur. Czytanie zdań rozkazujących i wykonywanie poleceń. Układanie wyrazów i zdania z zestawu liter (z Ni, ni, ń).	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 f, g; 1.3 g; 6.3 b; 6.4 a; 6.5 a, b
XVIII Kogo cieszy wiosna? Ci ci, Ć ć, Si si, Ś ś	
Co słyszczyć wiosną? Nauka piosenki <i>Pani wiosna</i> . Rozmowa na temat zmian w przyrodzie i wiosennych zajęć ludzi. Zabawa „Zwierzęcy chór”.	1.1 a, b; 1.2 g; 1.3 d; 6.4 a, b; 8.5 a, b

Zmiękczenia Ci, ci. Co słysząc na wsi? Czytanie wiersza T.M. Massalskiej <i>W gospodarstwie</i> . Rozmowa o zwierzętach hodowanych i opiece nad młodymi zwierzętami. Wprowadzenie zmiękczenia <i>Ci, ci</i> . Czytanie i pisanie sylab i wyrazów z <i>ci</i> . Układanie wyrazów z sylab. Wyklejanie konturów zwierząt materiałami o różnej fakturze.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g; 1.3 a, d, h; 7.3 l
Jak wygląda praca w gospodarstwie? Rozmowa na temat pracy ludzi w gospodarstwie i zasad bezpieczeństwa. Nazywanie młodych zwierząt w liczbie pojedynczej i mnogiej. Ćwiczenia w czytaniu i pisaniu. Użycie zaimków <i>ci, ciebie, cię</i> . Uzupełnianie zdań.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g, d; 1.3 h
Litery Ć, ć. Dlaczego ptaki wędrują? Próba znalezienia odpowiedzi na pytanie, dlaczego ptaki wędrują. Wprowadzenie i nauka pisania liter Ć, ć. Czytanie i pisanie sylab i wyrazów z ć. Układanie wyrazów z sylab. Opowiadanie historyjki obrazkowej, odgrywanie dialogów ptaków. Rozmowa na temat ptasich powrotów do Polski i budowy gniazd. Słuchanie opowiadania H. Zdzitowieckiej <i>Gdzie budować gniazdo?</i>	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g, h; 1.3 a, d, h; 6.1 e, f; 6.4 a, b; 6.5 a
Kiedy wracają bociany? Zabawa w wywiad z ornitologiem. Słuchanie opowiadania A. Świrszczyńskiej <i>Piosenka wesółych bocianów</i> . Czytanie komiksu o Marysi i bocianach i uzupełnianie dialogów. Czytanie tekstu z podziałem na role. Układanie zdań z rozsypanki wyrazowej. Ćwiczenia w czytaniu i pisaniu. Układanie wyrazów i zdania z zestawu liter (z <i>Ni, ni,ń</i>). Tworzenie mobili z kolorowego papieru.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g, j; 1.3 d, h; 6.1 e, f; 6.4 a; 6.5 a; 8.4 f; 8.5 b, f
Zmiękczenia Si, si. Jak są zwyczajnie sikorki? Gatunki sikorek Zabawa „Żywioły”. Wprowadzenie zmiękczenia <i>Si, si</i> . Czytanie sylab i układanie wyrazów z sylab. Pisanie sylab i wyrazów z <i>si</i> . Słuchanie tekstu informacyjnego o sikorkach. Słuchanie wiersza W. Chotomskiej <i>Sikorki</i> . Układanie w parach dialogów na podstawie wiersza. Praca plastyczna – drzewo dla sikorek.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g, h; 1.3 a, d, h; 6.1 e, f; 6.5 a
Litery Ś, ś. Czyje to ślady? Rozmowa na temat zachowania się zwierząt wiosną i pozostawiania przez nich śladów. Zabawa w wyszukiwanie śladów. Wprowadzenie i nauka pisania liter Ś, ś. Czytanie sylab i układanie wyrazów z sylab (z nową literą). Pisanie wyrazów z literą ś.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g, h; 1.3 a, d, h; 6.1 e, f; 6.4 a; 6.5 a
Co lubią ślimaki? Ćwiczenia utrwalające Zabawy fonetyczne. Czytanie tekstu informacyjnego. Nazywanie i podpisywanie części ciała ślimaka. Gromadzenie informacji o ślimakach na podstawie obserwacji, zdjęć. Przygotowanie z plasteliny kukietek do przedstawienia o ślimaku. Ćwiczenia utrwalające poznane litery. Układanie wyrazów i zdania z zestawu liter (z <i>Ci, ci, Ć, ć, Si, si, Ś, ś</i>). Zakładanie hodowli ślimaka winniczka.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 f, g; 6.1 e, f; 6.4 a; 6.5 a, e
XIX WIOSENNE ŚWIĘTA	
Przygotowania do świąt wielkanocnych Swobodne wypowiedzi na temat tradycji wielkanocnych. Czytanie tekstu o Wielkanocy. Słuchanie opowiadania G. Kasdepke <i>Najpiękniejsze</i> . Poznawanie nazw świątecznych potraw i zwyczajów. Ozdabianie wydmuszek lub jajek. Wykonanie wielkanocnego kurczaczka według instrukcji. Nauka i śpiewanie piosenki <i>Z jajkiem i jajcem</i> .	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 f, g, h, d; 1.3 d; 7.3 i; 8.2 a, b, c, d; 8.5 a, b
XX CZEGO ROŚLINY POTRZEBUJĄ DO ŻYCIA? Zi zi, Ż ż	
Jak wyhodować własną roślinę? Czytanie wiersza S. Jachowicza <i>Ziarno</i> . Oglądanie różnych ziaren i nasion. Od nasionka do owocu – omówienie rozwoju rośliny na podstawie historyjki obrazkowej. Zakładanie hodowli roślin (rzeżuchy, fasoli, pszenicy). Wykonanie obrazka z nasion. Rysowanie prac na temat „Moja czarodziejska roślina”.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 f, g; 1.3 d; 6.1 e, g; 6.4 a; 6.5 a, e

Zmiękczenia Zi, zi. Jak dbać o rośliny? Wiosenne kwiaty Wprowadzenie zmiękczeń Zi, zi. Czytanie i pisanie sylab z zi. Układanie wyrazów z sylab. Czytanie tekstu o ziołach. Przepisywanie wyrazów z ciągu liter. Rozmowa na temat uprawy ziół oraz ich wykorzystania w lecznictwie i kuchni. Rozpoznawanie zapachów ziół. Stuchanie opowiadania <i>O Żółtym tulipanie</i>. Oglądanie cebulek kwiatowych. Czytanie tekstu o wiosennych kwiatach. Zagadki o wiosennych kwiatach. Oglądanie, czytanie nazw i rozpoznawanie wiosennych kwiatów. Układanie kompozycji kwiatowych z kolorowego papieru.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g, h; 1.3 a, d, h; 6.1 e; 6.4 a
Litery Ź, ź. Kto pije wodę? Wyjaśnienie pojęcia <i>źródło</i>. Odczytywanie informacji na etykietach z wodą mineralną. Wprowadzenie i nauka pisania liter Ź, ź. Czytanie sylab, wyrazów i zdań z literą ź. Układanie wyrazów z sylab. Wyszukiwanie wyrazów z ź w diagramie. Ćwiczenia frazeologiczne i dramowe. Pisanie wyrazów i zdań z ź. Stuchanie wiersza M. Jankowiaka <i>Wszystko zaczyna się w chmurach</i>.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g, h; 1.3 a, d, h
Życie nad wodą Ćwiczenia utrwalające Rozmowa na temat różnych akwenów i zwierząt żyjących w środowisku wodnym z wykorzystaniem dostępnych zdjęć i ilustracji. Omówienie krążenia wody w przyrodzie oraz wędrówki wody w rzece (od źródła do ujścia). Zabawy dramowe. Ćwiczenia utrwalające – czytanie i pisanie wyrazów ze zmiękczeniami si, zi oraz literami ś, ź. Układanie i zapisywanie zdań z podanymi wyrazami. Układanie wyrazów i zdania z zestawu liter (z Zi, zi, Ź, ź). Malowanie pracy plastycznej „Podwodny świat”.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g, h; 1.3 d, h; 6.1 e, f; 6.4 a
XXI WĘDRÓWKI PO POLSCE Dz dz, Dzi dzi, Dź dź	
Co zobaczymy, płynąc Wisłą? Stuchanie wiersza M. Brykczyńskiego <i>Polska</i>. Zapoznanie się z położeniem na mapie Warszawy, Krakowa i Gdańska oraz z widokami charakterystycznymi dla tych miast. Czytanie i analiza wiersza Cz. Janczarskiego <i>Wisła</i>. Pisanie z pamięci fragmentu wiersza. Malowanie lub rysowanie pracy na temat „Piękne miejsce w mojej okolicy”. Stuchanie i nauka piosenki <i>Nasze polskie ABC</i>.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 e, g, h; 1.3 d, h; 7.3 d, e; 8.5 a, b
Dwuznaki Dz, dz. Z czego słynie Kraków? Zabawa ruchowa z dzwoneczkami pasterskimi. Pogadanka o Krakowie. Oglądanie zdjęć z Krakowa. Ustalenie miejsca Krakowa na mapie Polski. Wprowadzenie dwuznaków Dz, dz. Czytanie sylab i wyrazów z dz. Układanie wyrazów z sylab. Czytanie i pisanie sylab i wyrazów z dz. Stuchanie legendy J. Adamczewskiego <i>O smoku wawelskim i mądrym szewczyku</i>. Stuchanie hejnału z wieży kościoła Mariackiego. Granie na dzwoneczkach różnych dźwięków i prostych melodii. Tworzenie z plasteliny lub malowanie postaci z legendy. Czytanie i uzupełnianie zdań o różnych dzwoneczkach. Przepisywanie wybranego zdania. Rysowanie dzwoneczków ogrodowych kredkami świecowymi.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g, h, i, k; 1.3 a, d, h; 7.3 d, e
Zmiękczenie Dzi, dzi. Najważniejsze miasto w Polsce – Warszawa Pogadanka o Warszawie. Czytanie tekstu o Warszawie i oglądanie zdjęć z Warszawy i omówienie najważniejszych obiektów. Wprowadzenie zmiękczeń Dzi, dzi. Czytanie i pisanie sylab i wyrazów z dzi. Układanie wyrazów z sylab. Stuchanie wiersza T. Kubiaka <i>Wiślana Syrenka</i>. Podpisywanie zdjęć ze zwróceniem uwagi na wielką literę w pisowni nazw obiektów. Wydzieranka z kolorowego papieru i wystawa pt. „Pawie w parku Łazienkowskim”.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g, h; 1.3 a, d, h; 7.3 d, e
Zmiękczenia Dź, dź. Wizyta w Gdańsku Rozmowa na temat dźwigów i oglądanie dźwigów w internecie. Wprowadzenie Dź, dź. Analiza wzrokowo-słuchowa wyrazów. Czytanie i pisanie i wyrazów z dź. Omówienie pisowni wielką literą nazw geograficznych. Poznawanie nazw ryb – przygotowanie do odbioru legendy. Stuchanie tekstu Z. Rabskiej <i>Legenda o flądrze bałtyckiej</i>. Wykonanie ilustracji na temat „Ryby w Morzu Bałtyckim”.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g, h; 1.3 a, d, h; 7.3 d, e

Poszerzenie wiadomości o Gdańsku. Uzupełnianie i pisanie zdań wyrazami z <i>dż</i> . Rysowanie dźwięków.	
Godło, flaga, hymn – nasze symbole narodowe Oglądanie godła. Rozmowa na temat symboli narodowych i ich używania oraz poszanowania. Omówienie wyglądu i kolorystyki godła i flagi Polski. Pisanie wyrazów oznaczających symbole narodowe. Wykonanie godła Polski. Nauka na pamięć pierwszej zwrotki i refrenu <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> . Ćwiczenia ruchowe dyscyplinujące.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 e, g; 1.3 h; 7. 3 h, i
Co wiemy o Polsce? Pisanie nazw geograficznych. Uzupełnienie zdań. Powtórzenie wiadomości o Krakowie, Warszawie i Gdańsku. Wskazywanie Warszawy, Krakowa i Gdańska na mapie Polski. Układanie zgadywanek o własnej miejscowości. Przypomnienie wiadomości o symbolach narodowych. Urządzenie dekoracji patriotycznej. Śpiewanie hymnu państwowego.	1.1 a, b, k, l, m; 1.2 g, t; 1.3 h; 7.3 d, e
XXII KIM JESTEM, KIM BĘDĘ? <i>Dż dż</i>	
Kim chcę zostać? Rozmowa na temat zainteresowań dzieci i marzeń dotyczących ich przyszłości na podstawie wiersza S. Grabowskiego <i>Będę dorosły</i> . Powtórzenie piosenki <i>Nasze polskie ABC</i> . Zabawy dziadków i rodziców. Wizyta babci lub dziadka w klasie.	1.1 a, b, d, e, f, h, m; 1.2 d; 7.1 a, b, k; 7.2 j; 8.5 a
Dwuznaki <i>Dż, dż</i>. Co to znaczy „rosnąć jak na drożdżach”? Wprowadzenie dwuznaków <i>Dż, dż</i> . Czytanie i pisanie wyrazów z <i>dż</i> . Czytanie tekstu <i>Madzia i Magda</i> . Rozmowa o tym, co to znaczy „rosnąć jak na drożdżach”. Pisanie sylab i wyrazów z dwuznakami <i>Dż, dż</i> . Czytanie i pisanie sylab oraz wyrazów z dwuznakiem <i>dż</i> . Układanie wyrazów z sylab. Porównywanie liczby głosek i liter w wyrazach. Czytanie dialogu z podziałem na role. Doświadczenia z drożdżami piekarskimi. Nauka rolowania rogalików.	1.1 a, b, c, h, n; 1.3 a, d, h; 6.5 a, b
Jaki zawód jest najważniejszy? Ćwiczenia utrwalające Rozmowa o pracy i różnych zawodach na podstawie wiersza J. Tuwima <i>Wszyscy dla wszystkich</i> i fotografii przedstawicieli różnych profesji. Czytanie wypowiedzi bohaterów serii <i>Lokomotywa</i> i odgadywanie zawodów, o jakich marzą. Ćwiczenia utrwalające – czytanie i pisanie wyrazów z dwuznakami <i>dz, dż, dż</i> i zmniejszeniem <i>dzi</i> . Układanie wyrazów i zdań z <i>dzi, dz, dż, dż</i> . Zabawy pantomimiczne „Zgadnij, jaki to zawód”. Rysowanie własnego portretu z przyszłości.	1.1 a, b, c, d, f, h, k, l, g, h, n; 1.3 a, d, h, i; 8.2 a
XXIII CZY ZNAMY JUŻ WSZYSTKIE LITERY? <i>Q q, V v, X x</i>	
Które litery już znamy? Samogłoski i spółgłoski Wiersz J. Tuwima <i>Abecadło</i> . Dyktando literowe. Odróżnianie samogłosek i spółgłosek oraz nauka na pamięć rymowanki o samogłoskach. Przypomnienie głosek o różnym sposobie zapisu. Pisanie wielkich i małych liter. Zabawy „Zgadnij, jaka to litera”. Tworzenie ozdobnej litery – wydzieranka z gazety.	1.1 a, b, c; 1.2 e, h, n; 1.3 a, d, h; 8.2 c
Dzielenie wyrazów na sylaby Sprawdzenie umiejętności pisania liter. Czytanie sylab i budowanie wyrazów. Wyszukiwanie samogłosek w sylabach. Dzielenie wyrazów na sylaby. Pisanie nazw zwierząt z pamięci. Czytanie wierszy J. Brzechwy o zwierzętach egzotycznych (z cyklu <i>Zoo</i>). Nauka wybranego wierszyka na pamięć. Układanie wiersza <i>Niedźwiedź</i> z rozsypanki wyrazowej. Rozwiązywanie zagadek o zwierzętach egzotycznych. Wyszukiwanie zwierząt egzotycznych na mapie świata.	1.1 a, b, c, h; 1.2 e, n; 1.3 a, d, h; 6.5 a, d
Kropki, przecinki i inne znaki Słuchanie piosenek z filmu <i>Akademia Pana Kleksa</i> lub oglądanie fragmentu filmu z lekcja o kleksogarii. Wyodrębnianie wyrazów w zdaniu. Redagowanie	1.1 a, b, c, k, l; 1.2 h, l; 1.3 d, g, h, i, j; 9.2 a

zdania na podstawie informacji w tekście. Uzupełnianie znaków interpunkcyjnych w zdaniach. Pisanie i czytanie zdań z uwzględnieniem zasad interpunkcji. Układanie i odczytywanie zdań z rozsypanek wyrazowych. Pisownia wyrazów z trudnością ortograficzną ó, u. Rozmowa o zwierzętach domowych. Projektowanie przestrzeni dla zwierząt.	
Poznajemy alfabet Poznanie kolejności liter w alfabecie. Nauka na pamięć rymowanki o alfabecie. Omówienie kolejności liter w rozszerzonym alfabecie. Porządkowanie liter w kolejności alfabetycznej. Układanie nazw zwierząt w kolejności alfabetycznej. Zabawa „Ruchomy alfabet”.	1.1 a, c; 1.2 e, n; 1.3 d
Kolejność alfabetyczna wyrazów Zabawa „Ruchomy alfabet”. Słuchanie opowiadania M. Kowalewskiej z książki <i>Pan Słótko ma głos</i> . Porządkowanie kilku wyrazów zgodnie z kolejnością alfabetyczną. Przepisywanie wyrazów w kolejności alfabetycznej. Nauka wyszukiwania liter alfabetu w słowniku ortograficznym.	1.1 a, b, k; 1.2 g; 1.3 h
Zabawy z alfabetem Utrwalenie znajomości alfabetu. Porządkowanie wyrazów zgodnie z kolejnością alfabetyczną. Przepisywanie wyrazów w kolejności alfabetycznej. Prezentacja planszy z imionami dzieci z klasy pani Magdy i układanie tych mion w kolejności alfabetycznej. Ćwiczenia w poszukiwaniu wyrazów w słowniczku. Układanie w kolejności alfabetycznej wyrazów z trudnościami ortograficznymi. Śpiewanie piosenki <i>Nasza Lokomotywa</i> .	1.1 a, b, c, i; 1.3 d, h; 8.5 a
Obce litery – goście w języku polskim Oglądanie książek do nauki języków obcych – wyszukiwanie w nich nieznanych liter. Wprowadzenie i nauka pisania liter Q q, V v, X x. Wyszukiwanie liter Q q, V v, X x w hasłach reklamowych na ilustracji. Pisanie nowych liter i wyrazów z nowymi literami. Rysowanie komiksu z użyciem wyrazów z nowymi literami.	1.1 a, b, c; 1.2 d, g; 1.3 d, h; 8.2 c, d
XXIV SĄSIEDZI BLISCY I DALECY	
Jaki powinien być dobry sąsiad? Zabawa paluszkowa „Witające się rączki”. Analiza wiersza A. Fredry <i>Paweł i Gawęł</i> . Odgrywanie scenek dotyczących uprzejmego zachowania się wobec innych – ćwiczenia dramatyczne. Ustalenie cech dobrego i złego sąsiada. Redagowanie zdań na temat swojego sąsiada. Wypowiedzi dzieci na temat wzajemnej pomocy sąsiedzkiej i okazywaniu grzeczności. Analiza sytuacji sąsiedzkich z wykorzystaniem zwrotów grzecznościowych.	1.1 a, b, c, f, h, i, k, m; 1.2 a, b, c, d, g, i; 1.3 d, h; 7.1 c; 7.2 a, b, f
Sąsiad ze szkolnej ławki Rozmowa na temat klasy i sąsiadów z ławek na podstawie doświadczeń dzieci i fragmentu opowiadania P. Żarawskiej <i>Asy z naszej klasy</i> . Zabawa ruchowa „Kto mieszka za ścianą?”. Jak wygląda klasa pani Magdy? – analiza schematycznego rysunku. Czytanie i uzupełnianie zdań zgodnie z rysunkiem. Pisownia imion. Rysowanie planu klasy. Zabawa „Zapraszam sąsiada”.	1.1 a, b, c, d, e, f, h, k, l, m; 1.2 a, b, d, g, i; 1.3 d, e, h, i; 9.2 a; 10.2 r
Kto jakiego ma sąsiada? Sąsiedzka pomoc Rozmowa na temat sąsiadów i pomocy sąsiedzkiej na podstawie doświadczeń dzieci. Analiza ilustracji i ćwiczenia w czytaniu ze zrozumieniem tekstu o sąsiadach w odniesieniu do tej ilustracji. Czytanie imion i nazwisk bohaterów tekstu (sąsiadów z miasteczka) i rozpoznawanie ich na obrazkach na podstawie inicjałów. Rysowanie własnego domu i jego sąsiedztwa. Ćwiczenia utrwalające własny adres.	1.1 a, b, c, f; 1.2 b, d, h; 1.3 d; 7.2 b, f, i; 8.2 c
Państwa sąsiadujące z Polską Praca z mapą Europy – państwa sąsiadujące z Polską i ich stolicy. Pisownia nazw państw i nazw miast. Tańczenie krakowiaka lub polki. Flagi państw sąsiadujących z Polską.	1.1 a, b; 1.2 d, g; 1.3 d, h; 7.2 a; 7.3 c, d, e, h; 8.5 e

Unia Europejska – wspólnota państw Rozmowa o Unii Europejskiej. Odczytywanie nazw państw UE i odszukiwanie ich na mapie. Flagi państw UE. Prezentacja symboli Unii Europejskiej – flagi i hymnu. Wyjaśnianie znaczenia słów „Wszyscy ludzie będą braćmi”. Stolice państw UE. Rozpoznawanie słynnych zabytkowych miejsc z niektórych stolic państw UE.	1.1 a, b, d; 1.2 b, d, g, h, n; 1.3 d; 7.2 a; 7.3 c, e, h
Co robią dzieci na świecie? Nazwy kontynentów Wypowiedzi na temat dzieci z innych stron świata na podstawie wiersza T. Kubiaka <i>Niedaleko i daleko</i> . Głośne czytanie wiersza <i>Dzieci na świecie</i> . Oglądanie mapy świata. Nazywanie kontynentów i wskazywanie ich na mapie świata. Przedstawianie na rysunkach ulubionych czynności dzieci.	1.1 a, b, d, f, h; 1.2 d, g; 1.3 d; 7.2 a; 7.3 c, j; 8.2 c
XXV CZY NARESZCIE MAMY LATO?	
Co kryje letnia łąka? Wyprawa na łąkę. Rozmowa na temat kolorów i zapachów letniej łąki oraz zagrożeń. Wcielanie się w role owadów – ćwiczenia dramowe. Nazywanie zwierząt i roślin żyjących na łące na podstawie ilustracji (i wycieczki). Praca z tekstem W. Badalskiej <i>Cztery motylki</i> – czytanie ze zrozumieniem, nazywanie roślin, redagowanie odpowiedzi na pytania do tekstu. Wymyślanie dalszego ciągu historii o motylkach. Zabawa ruchowa „Myszy, pszczoły, świerszcze”. Poznanie cyklu rozwojowego motyla. Wykonanie motyla z materiałów papierniczych.	1.1 a, b, h, i; 1.2 d, g; 1.3 d; 6.1 e, f; 6.2 e; 6.5 a, b, f; 8.1 d; 8.2 b; 8.4 f; 8.5 b; 10.2 r
Jaka pogoda bywa latem? Rozmowa na temat letniej pogody. Omówienie zagrożeń związanych z letnią pogodą. Słuchanie wiersza M. Węgiel <i>Letnia pogoda</i> . Zjawiska pogodowe. Zbiorowa inscenizacja wiersza D. Gellner <i>Gąsienica-tajemnica</i> . Dobieranie wyrazów w rymujące się pary. Układanie rymowanek. Układanie i opowiadanie historyjek obrazkowych związanych z latem.	1.1 a, b, c, i, j; 1., b, d, g, n, t; 1.3 d; 6.5 a, f
XXVI WKRÓTCE WAKACJE	
Dokąd pojadą na wakacje nasi bohaterowie? Omówienie ilustracji związanych z wakacyjnymi wyjazdami naszych bohaterów. Słuchanie opowiadania J. Jasny-Mazurek <i>Zagranica</i> . Rozmowa na temat zagranicznych wyjazdów. Układanie zdań z rozsypanek wyrazowych i ich przepisywanie. Gromadzenie słownictwa związanego z wakacjami. Omawianie wakacyjnych krajobrazów. Rysowanie lub malowanie wakacyjnych marzeń.	1.1 a, b, d, e, f, h, i; 1.2 d, g, h; 1.3 d, h, i; 7.3 a, b, c; 8.2 c, e
O czym trzeba pamiętać na wakacjach? Odczytywanie wakacyjnych wskazówek w wierszykach W. Badalskiej <i>Wakacyjne rady</i> . Rozmowa na temat zasad bezpieczeństwa obowiązujących podczas wakacji. Słuchanie opowiadania B. Gawryluk <i>Żmije i kagańce</i> . Układanie z rozsypanek wyrazowych zdań o bezpieczeństwie. Przepisywanie zdań rozkazujących zakończonych wykrzyknikiem lub kropką. Rozmowa o tym, jakie niebezpieczeństwa mogą grozić w mieszkaniu.	1.1 a, b, c, d, f, h; 1.2 d, g, h; 1.3 d, h, i; 6.5 a, f; 9.1 a, d, f; 10.1 a, b, g
Jak podróżujemy? Rozmowa o środkach lokomocji – gromadzenie słownictwa. Omówienie sposobów podróżowania. Słuchanie opowiadania M. Kapelusz <i>Pasażer na gapę</i> . Czytanie ze zrozumieniem tekstu <i>Podróż pociągiem</i> . Samodzielna analiza tekstu o podróży pociągiem (test sprawdzający). Zabawa „Wakacyjny ekwipunek”. Swobodne wypowiedzi dzieci o nadchodzącym lecie. Omówienie zadań na wakacje. Słuchanie i nauka piosenki <i>Nasza lokomotywa</i> .	1.1 a, b, c, h; 1.2 d, g, h, k, m, p; 1.3 d, e; 8.5 a

I ORIENTACJA PRZESTRZENNA, CZĘŚĆ 1	
Wzajemne położenie obiektów	5.3 e
Lewa i prawa	5.3 e
Pion, poziom, skos	5.3 f
Obiekty widziane z bliska i z daleka	5.3 e; 5.5 h
II LICZBY OD 0 DO 10	
Liczmy do 10	5.1 d; 5.5 g
Rozpoznawanie liczb	5.1 a, d
Liczb porządkowe	5.1 a, d
Wprowadzenie dodawania	5.1 d, k, m
Cyfra 0. Polskie monety i banknoty	5.2 d
Czytanie i pisanie liczb 1 i 2	5.1 a
Czytanie i pisanie liczb 3 i 4	5.1 a, m
Pisanie liczb od 1 do 4. Rozkłady liczb 3 i 4 na składniki	5.1 a
Czytanie i pisanie liczby 5. Dodawanie w zakresie 5. Rozkład liczby 5 na składniki	5.1 a, d, k, m; 5.5 b, c
Czytanie i pisanie liczby 6. Dodawanie w zakresie 6	5.1 a, d, k, m
Czytanie i pisanie liczby 7. Dodawanie w zakresie 7. Rozkłady liczb 6 i 7 na składniki	5.1 a, d, k, m; 5.5 b, c
Czytanie i pisanie liczby 8. Dodawanie w zakresie 8. Rozkład liczby 8 na składniki	5.1 a, d, k, m; 5.5 b, c
Czytanie i pisanie liczby 9. Dodawanie w zakresie 9. Rozkład liczby 9 na składniki	5.1 a, d, k, m
Czytanie i pisanie liczby 10. Dodawanie w zakresie 10. Rozkład liczby 10 na składniki	5.1 a, d, k, m; 5.2 d; 5.5 b, c
III FIGURY GEOMETRYCZNE	
Mozaiki z figur	5.3 a
Koła	5.3 a; 5.5 h
Prostokąty, kwadraty i trójkąty	5.3 a; 5.5 f, g
Rozpoznawanie prostokątów, kwadratów i trójkątów	5.3 a
Figury z patyczków. Rytm	5.5 f
Symetria	5.3 d; 5.5 h
IV DODAWANIE W ZAKRESIE 10	
Dodawanie	5.1 d, k, m; 5.5 c, d
Suma liczb	5.1 d, k, m; 5.5 c, d
Przemienność dodawania	5.1 d, k, m; 5.2 d, h; 5.5 c, d
Działania typu $5 + [] = 7$	5.1 d, k, m; 5.2 d, h; 5.5 b, c, d
Powtórzenie	5.1 d, k, l, m; 5.5 c, d
V ODEJMOWANIE W ZAKRESIE 10	
Wprowadzenie odejmowania	5.1 d, k, m; 5.5 c, d
Różnica liczb	5.1 l; 5.2 d, h; 5.5 a, c, d
Powtórzenie	5.1 d, k, l, m; 5.5 c, d
VI ORIENTACJA PRZESTRZENNA, CZĘŚĆ 2	
Porównywanie. Używanie określeń: <i>wyższy – niższy, dłuższy – krótszy</i> itp.	5.3 e
Więcej, mniej, tyle samo	5.3 e
Obiekty widziane z góry	5.3 e; 5.5 h
VII MIERZENIE	
Jak można mierzyć długość?	5.2 a, j

Mierzenie długości różnymi miarkami	5.2 a, j
Jednostka 1 cm. Mierzenie długości	5.2 c, j; 5.5 h
Ile tu wody? Jednostka 1 litr	5.2 a, c, j; 5.5 h
Ważenie. Jednostka 1 kg	5.2 a, c, j; 5.5 h
VIII DODAWANIE I ODEJMOWANIE W ZAKRESIE 10	
Dodawanie i odejmowanie	5.1 k, l, m, o; 5.5 c, d
Obliczenia pieniężne	5.2 d, h; 5.5 c, d
Związek dodawania i odejmowania	5.1 k, l, m, o; 5.5 c, d
O 1 więcej, o 2 mniej	5.1 d, o; 5.2 d, h; 5.5 a
Powtórzenie	5.1 k, l, m, o; 5.2 d; 5.5 c, d
IX LICZBY OD 1 DO 20. DODAWANIE I ODEJMOWANIE W ZAKRESIE 20	
Liczymy do 20	5.1 a, d; 5.5 g
Czytanie i pisanie liczb od 1 do 20	5.1 a, d; 5.2 d, h; 5.5 g
Działania typu: $12 + 5 = \dots$, $19 - 5 = \dots$	5.1 k, l, m, o; 5.2 h; 5.5 c, d
Rozkłady liczb	5.1 a, l, m, o
Dodawanie w zakresie 20	5.1 k, l, m, o; 5.5 c, d
Odejmowanie w zakresie 20	5.1 k, l, m, o; 5.5 c, d
Powtórzenie	5.1 k, l, m, o; 5.5 c, d
X LICZBY OD 1 DO 100. PROSTE DODAWANIE I ODEJMOWANIE	
Liczymy w zakresie 50	5.1 a, d
Liczymy powyżej 50	5.1 a, d
Czytanie i pisanie liczb od 1 do 100	5.1 a, d; 5.2 d
Proste obliczenia pieniężne	5.1 f, g; 5.2 d, h
Działania typu: $30 + 7 = \dots$, $36 - 6 = \dots$	5.1 k, l, m, o; 5.2 d, h; 5.5 c, d
Działania typu: $24 + 3 = \dots$, $36 + 2 = \dots$ oraz $46 + 4 = \dots$	5.1 k, l, m, o; 5.5 c, d
Działania typu: $27 - 5 = \dots$, $38 - 3 = \dots$ oraz $40 - 7 = \dots$	5.1 k, l, m, o; 5.5 c, d
Działania typu: $30 + 40 = \dots$, $50 + 20 = \dots$	5.1 f, g, j, k, l, m, o; 5.2 d, h; 5.5 c, d
Działania typu: $50 - 20 = \dots$, $70 - 40 = \dots$	5.1 f, g, k, l, m, o; 5.2 d, h; 5.5 c, d
Działania typu: $36 + 10 = \dots$, $47 - 10 = \dots$	5.1 f, g, k, l, m, o; 5.2 d, h; 5.5 c, d
Działania typu: $56 + 20 = \dots$, $48 + 30 = \dots$	5.1 f, g, k, l, m, o; 5.2 d, h; 5.5 c, d
Działania typu: $42 - 20 = \dots$, $76 - 30 = \dots$	5.1 f, g, k, l, m, o; 5.2 d, h; 5.5 c, d
Powtórzenie	5.1 f, g, k, l, m, o; 5.5 c, d
XI KALENDARZ I CZAS	
Pory dnia. Zegar elektroniczny	5.2 a, c, j; 5.5 h
Zegar wskazówkowy	5.2 a, c; 5.5 h
Dni tygodnia	5.2 a; 5.5 h
Miesiące	5.2 a; 5.5 h
XII TRENOWANIE UMYSŁU	
Szyfry	5.5 a
Kodowanie	5.1 j; 5.5 a
Szachy	5.5 e
Zagadki	5.1 j; 5.5 b

Edukacja plastyczna

Tworzenie projektu szkoły.	8.2 b, d, g; 8.3 b; 9.2 a
Projektowanie własnych piktogramów.	8.2 e, g
Jak narysować punkt? Czytanie obrazu Paula Signaca.	8.1 a, d; 8.2 c
Owoce z płamek i kulek. Tworzenie kompozycji za pomocą punktów.	8.2 b, c, e
W jaki sposób z punktów tworzymy kształty? Wyróżnianie elementów z tła – ćwiczenie bystrego oka.	8.1 a, g
Tworzymy własne gwiazdozbiory.	8.2 b, c, e, g
Wzory i desenie z linii. Tworzenie własnych kompozycji.	8.2 b, c, g; 8.3 a
Nasze portrety. Rysowanie postaci.	8.1 a, d, g; 8.2 a, c
Barwne kompozycje z plam. Dekalkomania – pieczątki z ziemniaka, plasteliny, liści.	8.1 a; 8.2 b, c
Z wizytą w skansenie. Poznawanie kultury dawnej wsi.	8.3 b, c
Lepimy garnki. Wykonywanie naczyń metodą wateczkową.	8.2 c; 9.2 b, c
Tradycyjne stroje ludowe.	8.3 b
Renifer – pomocnik Świętego Mikołaja. Wycinanka z papieru.	8.2 d; 9.1 g; 9.2 b
Nasza choinka. Ozdabianie tekturowych rolek.	8.2 d; 9.1 g; 9.2 b
Świąteczna girlanda. Tworzenie ozdobnych elementów do kompozycji zbiorowej (wycinanie, ozdabianie, klejenie, mocowanie, nawlekanie).	8.2 d; 9.1 g; 9.2 b
Kształty na płaszczyźnie. Tworzenie kompozycji z figur geometrycznych.	8.1 a; 8.2 e
Kształty przestrzenne – bryła.	8.1 a; 8.2 c, e
Kompozycje przestrzenne. Tworzenie obiektów z różnych materiałów przez ich oklejanie, łączenie, mocowanie.	8.1 a; 8.2 e, g
Laurka na Dzień Babci i Dzień Dziadka. Ozdobna wyklejanka – kompozycja na płaszczyźnie z wykorzystaniem materiałów zdobniczych.	8.2 e; 9.1 d, g; 9.2 b
Przestrzeń w obrazie. Analiza obrazu Pietera Bruegla <i>Spis ludności w Betlejem</i> .	8.1 a, d; 8.2 b, c, g; 8.3 a
Martwa natura. Próba oddania zasad perspektywy.	8.1 a, d; 8.2 g; 8.3 a
W pracowni malarza. Zapoznanie z narzędziami malarskimi.	8.2 d; 8.3 a; 9.1 g; 9.2 b
Jak powstają rzeźby? Pracownia rzeźbiarza. Wykonywanie rzeźb w plastelinie, glinie, masie solnej.	8.1 d; 8.2 c, g
Jajko – ozdoba na Wielkanoc.	8.2 d; 9.1 g; 9.2 b
W muzeum sztuki. Dzieła sztuki dawnej i nowoczesnej.	8.1 b, d; 8.2 e
Co to jest architektura? Rozpoznawanie przeznaczenia budynków.	8.2 e
Pierwszy krok w świat barw – nazywanie barw podstawowych. Tworzenie monochromatycznej wycinanki.	8.1 a, d; 8.2 a, g
Królestwo w barwach podstawowych. Kompozycja w trzech kolorach (wycinanie, wypełnianie kolorami, komponowanie na płaszczyźnie).	8.1 a, d; 8.2 a, g
Kolory pochodne. Barwy tęczy. Mieszanie barw podstawowych, omówienie zjawiska tęczy.	8.1 a, d; 8.2 a, g
Wszystkie barwy świata. Projektowanie bajkowego ogrodu w tęczowym królestwie.	8.1 a, d; 8.2 a, g
Poduszczałka – prezent na Dzień Matki. Łączenie papieru za pomocą zszywacza, wypychanie, klejenie, ozdabianie.	8.2 d; 9.1 d, g
Moje wakacyjne marzenia. Tworzenie pejzażu techniką dowolną.	8.2 b, e, g

Edukacja muzyczna

Nauka <i>Piosenki o słońeczku</i> .	8.5 a, b
Nauka piosenki <i>Kochamy cię, nasza szkoła</i> .	8.5 a, b
Pora na muzykowanie. Nauka piosenki i zabawa ruchowa.	8.4 c, f; 8.5 a, b
Co słyszeć wokół nas? Dźwięki i muzyka w najbliższym otoczeniu.	8.4 f
Na czym możemy grać? Instrumenty z najbliższego otoczenia.	8.4 g; 8.5 c; 8.6 b
Budujemy instrumenty. Zabawy rytmiczne z wykorzystaniem zrobionych przez siebie instrumentów.	8.4 c, f, g; 8.5 c; 8.6 b
Głosy zwierząt. Rozpoznawanie głosów zwierząt i ćwiczenia rytmiczne.	8.4 f; 8.5 b
Naśladujemy zwierzęta. Zabawy muzyczno-rytmiczne.	8.4 c f; 8.6 a, c
Gramy na instrumentach perkusyjnych. Przypomnienie sposobu gry na instrumentach perkusyjnych.	8.4 f, g; 8.5 c, g
Gramy na instrumentach perkusyjnych. Granie na instrumentach perkusyjnych z wykorzystaniem prostych partytur.	8.5 c, g
Maszerujemy z orkiestrą wojskową. Wprowadzenie taktu. Akcent metryczny w rytmie marsza.	8.4 c, f; 8.5 e
Gramy w rytmie na cztery. Takt na cztery. Nauka piosenki <i>Przyjedź do nas Mikołaju</i> .	8.4 f; 8.5 a, b, f
Gramy w rytmie na dwa. Poznanie taktu na dwa. Zabawy z piosenką <i>Przyjedź do nas, Mikołaju</i> .	8.4 f; 8.5 a, b, c
Piosenka w rytmie na dwa. Dźwięk dłuższy i krótszy. Nauka piosenki <i>Nie miały aniołki</i> .	8.4 c, f; 8.5 a, b; 8.6 c
Głośno, cicho. Zegarowa muzyka. Wprowadzenie oznaczeń dynamiki – <i>piano</i> , <i>forte</i> . Zabawa z piosenką <i>Zegary</i> .	8.4 c, f; 8.5 a, b, f
Co mieszka w takcie? Coraz głośniejsze, coraz cichsze. Nauka <i>Piosenki dla babci</i> .	8.4 c, f; 8.5 a, b; 8.6 c, d
Co mieszka w takcie? Wartości rytmiczne w takcie.	8.4 f, 8.5 b, f; 8.6 d
Jak muzycy zapisują rytm? Wprowadzenie zapisu nutowego. Improwizacja ruchowa do fragmentu <i>Zimy</i> A. Vivaldiego.	8.4 a; 8.6 c
Jak muzycy zapisują rytm? Wprowadzenie zapisu nutowego (cd.). Układanie i odtwarzanie rytmów.	8.4 c, f
Odczytujemy i zapisujemy rytmy. Puzon i inne instrumenty dęte.	8.4 a, b, g; 8.5 b
Wizyta w operze – głosy ludzkie, bas i sopran.	8.4 a, d
Muzyczne pytania i odpowiedzi – duety klasowe. Nauka piosenki <i>Z jajkiem i zającem</i> .	8.4 b, c, 8.5 a, b; 8.6 c
Muzyka ilustracyjna. Ilustracje muzyczne i zabawy ruchowe.	8.4 a, b, c; 8.6 a, c, d
Gramy z nut. Odtwarzanie rytmów na instrumentach perkusyjnych.	8.4 b, c, f, g; 8.5 c
Dźwięk wyższy i niższy. Nauka piosenki <i>Przyszła do nas Pani Wiosna</i> .	8.4 f; 8.5 a, b
Rozpoznawanie dźwięków wyższych i niższych. Instrumenty strunowe.	8.4 f, g; 8.5 d, g; 8.6 e
Dźwięki i rytmy. Instrumentacja utworu J. Straussa. Poznanie piosenki <i>Nasze polskie A B C</i> . Dźwięki <i>sol</i> i <i>mi</i> .	8.4 a; 8.5 a, b, g; 8.6 d, e
Śpiewanki z <i>mi</i> i <i>sol</i> . Rozpoznawanie i śpiewanie melodii. Układ marszowy do utworu J. Straussa.	8.4 f; 8.5 e, g; 8.6 d, e
Piosenka dla mamy. Nauka piosenki <i>Bukiet</i> . Przygotowanie Dnia Matki.	8.4 d; 8.5 a, b, e
Jak muzycy zapisują melodię? Nauka piosenki <i>Nasza Lokomotywa</i> .	8.4 f; 8.5 a, b
Dźwięki <i>mi</i> i <i>sol</i> na pięciolinii.	8.4 f; 8.5 b, g; 8.6 e

Co już umiemy? Powtórzenie wiadomości muzycznych.	8.4 f, g; 8.5 f
Festiwal piosenek. Ulubione muzyczne zabawy i piosenki.	8.5 a, b, f

Edukacja informatyczna

Wizyta w pracowni komputerowej. Co wiemy o komputerach?	9.1 d, e
Z czego składa się zestaw komputerowy? Uruchamianie komputera.	9.1 d, e, g
Uruchamianie programów. Bezpieczna praca z komputerem.	9.1 e, g
Pojedyncze i podwójne kliknięcia myszą.	9.1 e, f, g
Przeciąganie myszą. Tux Paint – wprowadzenie.	9.1 e, f, g; 9.2 a, h
Przeciąganie myszą. Tux Paint – samolot.	9.1 e, f, g
Pisanie na klawiaturze – o a i e u. Tux Paint – postać z owoców i warzyw.	9.1 e, f, g; 9.2 a, h
Tux Paint – zabawa pędzlem i domek.	9.1 e, f, g; 9.2 a, h
Wstęp do programowania – sekwencja kolorów. Tux Paint – miasto nocą.	9.2 a, c, h
Tux Paint – magiczna abstrakcja.	9.1 e, f, g; 9.2 a, g
Pisanie na klawiaturze – m t d l.	9.1 e, f, g
Tux Paint – świąteczne drzewko.	9.1 e, f, g; 9.2 a, h
Wstęp do programowania – kolejność wydarzeń. Strzałki na klawiaturze. Tux Paint – zimowy krajobraz.	9.1 e, f, g; 9.2 a, h
Tux Paint – tworzenie wizytówki.	9.1 e, f, g
Pisanie na klawiaturze – k y spacja.	9.1 e, f, g
Wstęp do programowania - programowanie wizualne.	9.2 a, c
Tux Paint – zabawa figurami.	9.1 e, f, g; 9.2 a, c, g, h, j, k
Tux Paint – podpisujemy obrazki.	9.1 e, f, g; 9.2 a, h
Pisanie na klawiaturze – s j w r.	9.1 e, f, g
Tux Paint – nad wodą.	9.1 e, f, g; 9.2 a, h
Tux Paint – zwiastuny wiosny.	9.1 e, f, g; 9.2 a, c, h, j, k
Pisanie na klawiaturze – p b c g.	9.1 e, f, g
Tux Paint – kwiatowy ogród.	9.1 e, f, g; 9.2 a, h
Wstęp do programowania – programowanie wizualne.	9.2 a, c
Tux Paint – latający dywan.	9.1 e, f, g; 9.2 a, h
Pisanie na klawiaturze – z n f h.	9.1 e, f, g
Tux Paint – kim zostanę w przyszłości. Wielkie i małe litery	9.1 e, f, g; 9.2 a, h
Tux Paint – laurka dla mamy.	9.1 e, f, g; 9.2 a, h; 1.1 n
Wstęp do programowania – programowanie wizualne.	9.2 a, c
Pisanie na klawiaturze – powtórka.	9.1 e, f, g; 1.1 n
Tux Paint – zegar. Programowanie wizualne.	9.1 e, f, g; 9.2 a, c, h, j, k
Tux Paint – wakacyjne podróże.	9.1 e, f, g; 9.2 a, h
Programowanie wizualne.	9.2 a, c

Wychowanie fizyczne

Zabawy i gry integracyjne - poznajemy siebie nawzajem.	10.1 e; 10.2 a, f, n, o, p
Poznajemy części ciała. Zabawy: „Ręka wita nogę”, „Głowa, ramiona, kolana, stopy”, „Ence, pence, w której ręce?” oraz ćwiczenia ramion, nóg, tułowia.	10.1 b, d, e; 10.2a, o, p
Ćwiczenia porządkowo – dyscyplinujące – zbiórka, odliczanie, zwroty w prawo i w lewo; strona prawa i lewa. Koordynacja receptorowo – ruchowa, orientacja przestrzenna. Zasady bezpieczeństwa na zajęciach ruchowych.	10.1 f; 10.2 a, k, l, m
Zabawa terenowa „Tropiciel”. Poznajemy teren szkoły i jej otoczenie; marszobieg w kierunku wskazanym strzałkami (prawo, lewo, w przód, w tył) lub na piktogramach. Orientacja przestrzenna.	10.1 b, 10.2 a, p, r, s
Zabawy podwórkowe bez przyborów oraz z piłką – „Klasy”, „Chłopek”, „Kolory”, „Hali-halo”. Koordynacja wzrokowo-ruchowa. Komunikacja z rówieśnikami.	10.1 b, d, e; 10.2 b, e, f, k, m, p, r, s
Zabawy i ćwiczenia w terenie. Dzieci potrafią rozpoznawać wybrane rośliny, odgłosy i zapachy przyrody. Znają zabawy: „Zagubiona owieczka”, „Zagubione stadko”, „Strażnik lasu”. Koordynacja receptorowo-ruchowa (wzrokowo-słuchowo-ruchowa), zwinność. Stymulacja sensoryczna. Zaciekawienie dzieci otaczającą je przyrodą i wdrażanie do dbałości o przyrodę.	10.1 a, b, f; 10.2 a, p, r, s
Ćwiczenia kształtujące – pozycje wyjściowe do ćwiczeń (wysokie, średnie, niskie). Rola rozgrzewki na zajęciach ruchowych.	10.1 d, e, 10.2 a, k, n, p, s
Organizacja grupy – ustawienie w okręgu, w rzędzie, dwurzędzie, w szeregu, w dwuszeregu. Zabawy orientacyjno-porządkowe. Kształtowanie równowagi. Współpraca i współdziałanie w grupie.	10.1 e; 10.2 a, k, n, p, r, s
Zabawy i gry bieżne w okręgu, w rzędzie, w szeregu. Koordynacja, szybkość. Wyścigi numerów/cyfr (1, 2, 3, 4), kolorów, literek (o, a, i, e).	10.1 e; 10.2 a, n, p, r, s
Łączenie biegu z rzutem w zabawach i ćwiczeniach. Rzuty wysoko, nisko, blisko, daleko. Gra drużynowa "Przerzucanka". Orientacja przestrzenna, dostosowanie motoryczne.	10.1 e; 10.2 a, e, f, j, n, p, s
Opowieść ruchowa „Moja droga do szkoły”. Zabawy orientacyjno-porządkowe: „Ruch prawostronny”, „Czerwone, żółte, zielone”, „Naprzód – stop”, „Właściciel uśmiechu”. Właściwe zachowanie na ulicy. Orientacja przestrzenna, koncentracja uwagi, stymulacja sensoryczna (wzrok, słuch).	10.1 e, f; 10.2 a, k, n, o, p, r, s
Zabawy i ćwiczenia w parach, w trójkach, w szeregach. Zabawy: „Bracie, siostrze – pomóż”, „Berek w parach”, wyścigi par, „Wiewiórki z dziupli”, „Ryby w sieci”. Współpraca, współdziałanie, integracja.	10.1 b, e, 10.2 a, b, l, o, p, r
Ćwiczenia i zabawy w parach, w trójkach, w rzędach. „Kot i mysz”, „Wyścigi zaprzęgów”, „Wyścigi pociągów”. Szybkość, koordynacja, zwinność.	10.1 b, e; 10.2 a, b, l, o, p, r
Bieg w terenie różnie ukształtowanym. Podbiegi i zbiegi, bieg po ósemce. Wzmacnianie mięśni (mm) i stawów nóg, stóp oraz mięśni brzucha. Zabawy "Punktualny pociąg", „Właściciel uśmiechu”. Wytrzymałość i siła mm nóg.	10.1a, b, c, e, f; 10.2 a, c, m, p, r, s
Ćwiczenia i zabawy manipulacyjne oraz wzmacniające mięśnie stóp z przyborami typowymi (woreczek, szarfa) i nietypowymi (kocyk, gazeta, kartka papieru, kredki). Ćwiczenia domowe.	10.1 a, b, c, d, e; 10.2 a, k, m, n, p, s
Dbam o zdrowe plecy – ćwiczenia i zabawy kształtujące prawidłową postawę ciała w staniu, w siadzie, w leżeniu. Właściwe warunki do siedzenia, nauki, spania. Ćwiczenia domowe.	10.1 a, b, c, d, e; 10.2 a, k, m, n, p, s
Zabawy i gry wzmacniające mięśnie posturalne na czworaka, w ślizgach (na kocyku), w pozycjach izolowanych.	10.1 a, b, c, d, e; 10.2 a, k, m, n, p, s

Zabawy utrwalające nawyk prawidłowej postawy ciała. Ćwiczenia wzmacniające mięśnie posturalne. Ćwiczenia elongacyjne (wydłużające) i rozciągające.	10.1 a, b, c, d, e; 10.2 a, k, m, n, p, s
Zabawy i ćwiczenia z mamą i tatą. Zabawy na zaspokojenie potrzeby bezpieczeństwa oraz kontaktu z bliską (znaczącą) osobą. Zabawy i ćwiczenia w pozycjach niskich. Stymulacja układu przedsionkowego – kołysanie, toczenie, rolowanie.	10.1 a, b, e; 10.2 a, b, d, j, k, l, p, r
Zabawy i ćwiczenia: „z”, „razem”, „przeciwko”. Ćwiczenia i zabawy w parach i w trójkach. Metoda ruchu rozwijającego W. Sherborne.	10.1 c, e; 10.2 a, d, n, p, s
Terenowy tor przeszkód. Kształtowanie zwinności, równowagi dynamicznej i orientacji przestrzennej. Ćwiczenia lateralizacji. Podłoże miękkie i twarde – do skoków i biegania unikaj twardego podłoża.	10.1 a, b, e, f; 10.2 a, b, k, m, n, p, r
Zabawy rozwijające inwencję i ruchową ekspresję twórczą z muzyką z chustkami i z płachtą materiału. Współpraca i współdziałanie. Rytmizacja ruchu. Metoda C. Orffa.	10.1 e; 10.2 a, b, j, k, l, m, o, r
Zabawy rozwijające inwencję i ruchową ekspresję twórczą z muzyką. Tworzymy muzykę przy użyciu różnych przyborów. Rytmizacja ruchu. Metoda C. Orffa.	10.1 b, e; 10.2 a, b, l, o, p, r
Litera "L" w zabawach i ćwiczeniach. Koordynacja wzrokowo-ruchowa i równowaga. Bieg po liniach, marsz równoważny wzdłuż liny. Ćwiczenia w leżeniu przodem, bokiem, tyłem. Zabawy: "Berek po liniach", "Listonosz" i „Litery” - układamy litery z własnych ciał w grupach.	10.1 b, e; 10.2 a, k, m, n, p, r, s
Zabawy naśladowcze – naśladujemy pracę ludzi i przedstawiamy znane zawody. Naśladujemy prace domowe oraz zwierzęta domowe. Zabawy: „Koty na płoty”, „Pies i kot”, „Zagubione kotki”. Równowaga.	10.1 a, b, e; 10.2 a, b, c, d, k, m, p, r
Zabawy manipulacyjne z zabawkami – lalki, klocki. Zaplatanie warkocza z linek. Ćwiczenia i zabawy utrwalające nawyk prawidłowej postawy ciała podczas zabawy, siedzenia i leżenia.	10.1 b, c, e; 10.2 a, j, k, n, p, r, s
Ćwiczenia i zabawy zwinnościowe i koordynacyjne z wykorzystaniem krzesel. Ćwiczenia wzmacniające mięśnie posturalne na krzesłach.	10.1 b, c, e; 10.2 a, k, n, p, r, s
Zabawy i ćwiczenia doskonalące podania i chwyt piłkami o różnej wielkości i ciężarze. Koordynacja wzrokowo – ruchowa. „Podawanka numerowana”, „Pocztą”, „Piłka parzy”, podawanie piłki w rzędach i szeregach.	10.1 b, d, e; 10.2 a, e, f, i, j, m, p, q, r
Rzuty do różnych celów piłkami o różnym ciężarze i wielkości w ćwiczeniach i zabawach. Nisko - wysoko, blisko – daleko. Stymulacja receptorów czucia głębokiego i tangoreceptorów.	10.1 b, d, e; 10.2 a, e, f, i, j, m, p, q, r
Zabawy i ćwiczenia zwinnościowe oraz kształtujące rytm. Poruszanie się slalomem (marsz, bieg, czworakowanie, rytmiczne podskoki).	10.1 e; 10.2 a, b, k, m, o, p, r, s
Warzywne wyścigi dla zdrowia. Zabawy i gry: „Buraczek”, „Sadzenie ziemniaków”, „Zajęcie na polu kapusty”, „Wyrwanie marchewek”, „Zupa jarzynowa”. Koordynacja, zwinność. Współpraca.	10.1 a, e; 10.2 a, b, d, f, j, k, m, p, r, s
Zabawy i wyścigi dla zdrowia. „Sałatka owocowa”, „Wyścigi owoców”, „Wyścigi witamin”. Koordynacja receptorowo-ruchowa, szybkość.	10.1 a, c, e; 10.2 a, f, k, m, p, r, s
Zabawy bieżne i skoczne: „Kałuża”, „Z kamienia na kamień”, „Skoki wróbelka”, „Skoki żabki”, „Skoki konika polnego”. Skok w dal z miejsca – próba siły mięśni NN.	10.1 b; 10.2 a, b, k, m, p, r, s
TEST SPRAWNOŚCI MOTORYCZNEJ 1) skok w dal z miejsca – pomiar skoczności i siły (moc mięśni kończyn dolnych/siła eksplozywna mięśni kończyn dolnych)	Test sprawnościowy nr 4

Kształtowanie wytrzymałości (tlenowej). Opowieść ruchowa; organizacja – podróż strumieniem (jeden za drugim) w marszu lub w biegu za liderem. Zabawy: „Ryby w sieci”, „Złota rybka”, „Ryby i raki”.	10.1 a, b, c, d, e; 10.2 a, m, p, r
Zabawy naśladowcze: „Pajacyki”, „Gąski, gąski do domu”, „Wilk i owce”, „Jastrząb, kwoka i kurczęta” Wyliczanki. Kształtowanie rytmu oraz odwagi.	10.1 b, e; 10.2 a, k, m, o, p, r, s
Zabawy ze śpiewem: „Cebulka”, „Karuzela”, „Dorotka”, „Magiczna liczba 7”, „Ciuciubabka”. Rytm i równowaga dynamiczna. Stymulacja układu przedsionkowego w ruchu wirowym.	10.1 b, e; 10.2 a, b, k, l, m, p, r
Zabawy i bieżne, rzutne i koordynacyjne z gazetami: „Wyścig gazeciarzy”, „Taniec na gazecie”, „Walka rycerska”, „Samoloty na lądowisku”, rzuty papierowymi kulkami do celu.	10.1 b, e; 10.2 a, e, f, j, k, m, o, p, r
Zabawy rytmiczne z przyborami nietypowymi (butelki plastikowe, patyki, puszki, kamienie, wiaderka, pudełka, folia i inne). Stymulacja sensoryczna (wzrok, słuch, dotyk). Praca w zastępach.	10.1 b, e; 10.2 a, j, n, o, p, r
Kształtowanie rytmu i koordynacji receptorowo-ruchowej. Zabawy rytmiczne z przyborami nietypowymi i instrumentami perkusyjnymi. Nasza orkiestra; „Jestem muzykantem konszabelantem”, „Dyrygent”.	10.1 b, e; 10.2 a, j, n, o, p, r
Zabawy orientacyjno-porządkowe: „Dzień i noc”, „Zegar”, „Ciepło, zimno”, „Sternik”. Profilaktyka wad postawy ciała – ćwiczenia z szarfami, woreczkami, piłkami, obręczą hula-hop. Koordynacja receptorowo-ruchowa, siła mięśni posturalnych.	10.1 a, b, c, e; 10.2 a, e, f, i, j, k, m, p, q, r
Ekspresja ruchowa do muzyki z chustkami i obręczami hula-hop – indywidualnie, w parach, w grupach. Wyrażanie emocji wywołanych muzyką poprzez ruch. Koordynacja receptorowo-ruchowa, orientacja przestrzenna.	10.1 b, e; 10.2 a, b, f, j, k, l, m, o, p, r
Zabawy na śniegu – lepimy bałwankową rodzinę. Siła mięśni ramion i obręczy barkowej oraz mięśni grzbietu. Właściwy ubiór do zabaw w zimie i na śniegu. Współpraca w grupie.	10.1 a, b, c, e; 10.2 a, f, j, m, p, r, s
Bezpieczna jazda na sankach. Siła mm nóg (wychodzenie pod górę) i koordynacja (zjazd).	10.1 a, b, d, e, f; 10.2 a, c, j, k, l, m, p, q, r
Zabawy i gry na śniegu. „Pingwinek”, „Berek-myśliwy”, „Transport kulek”, „Budowanie twierdzy”, „Śnieżkami do mety”. Marsz terenowy „Tropiciel”.	10.1 a, b, c, e, f; 10.2 a, b, e, f, j, k, m, p, r, s
Zabawy bieżne i rzutne na śniegu: „Poczta”, „Telegram”, rzuty do tarczy. Budujemy marzenia ze śniegu – list do Mikołaja.	10.1 a, b, c, e, f; 10.2 a, b, e, f, j, k, m, o, p, r
Rzeźby ze śniegu – figury. Praca w grupach.	10.1 a, b, c, e; 10.2 a, j, k, m, p, r, s
Zabawy skoczne na śniegu: „Długie skoki”, „Skoczek”, „Z kamienia na kamień”, „Ratrak”. Siła mm nóg i mm brzucha.	10.1 a, b, c, e, f; 10.2 a, b, k, m, n, p, r, s
Zabawy na lodzie. Nauka jazdy podstawowej na łyżwach. Poznajemy sporty zimowe – jazda figurowa i jazda szybka na łyżwach. Równowaga dynamiczna.	10.1 a, b, d, e, f; 10.2 a, k, m, p, q
Zabawy na śniegu. Narciarstwo alpejskie i biegowe, skoki na nartach. Czym różnią się narty do tych konkurencji? Ćwiczenia przygotowujące do jazdy na nartach. Równowaga.	10.1 a, b, d, f; 10.2 a, c, k, m, q, r
Zabawy na lodzie z kijem do hokeja i krążkiem. Równowaga, koordynacja wzrokowo-ruchowa.	10.1 a, b, c, d, e, f; 10.2 a, j, k, m, p, q, s
Improwizacja ruchowa „Zimowe igrzyska olimpijskie”. Inwencja twórcza, współdziałanie w grupie. „Zimowe igrzyska olimpijskie” – zabawy na śniegu i improwizacja ruchowa.	10.1 a, b, e; 10.2 a, e, o, s

Zabawy i gry matematyczne na śniegu: „Magiczna liczba 7”, gra rzutna „Oczko” (21), zliczanie śniegowych kulek, „Wyścig numerów”. Zabawy i gry matematyczne na śniegu.	10.1 a, e; 10.2 a, b, e, j, p, r, s
W co się bawić w domu? Zabawy w parach i małych grupach w małym pomieszczeniu. Gry karciane – sumowanie przez grupowanie. W co się bawić?	10.1 a, b, e 10.2 a, b, k, m, p, r, s
W co się bawić w domu? Trenujemy umysł! Gry planszowe – szachy, warcaby, skoczek. Szanujemy reguły gier. Zabawy i gry z balonami.	10.1 b, e; 10.2 a, b, f, j, k, p, r, s
W co się bawić w domu? Zabawy: „Pinokio”, „Spacer z malowaniem”, „Zapałkowa wieża”, „Kółko i krzyżyk”, „Dopełnianie wyrazów”, „Rzucanie kostką”, „Kamyki”. Koordynacja wzrokowo-ruchowa. Balonowe rozgrywki.	10.1 b, e; 10.2 a, b, f, j, k, p, r, s
W co się bawić? Zabawy z balonami: „Podbijanie”, „Ścieżka balonowa”, „Balonowa wieża”, „Balon wzwyż”. Orientacja przestrzenna, koordynacja wzrokowo-ruchowa. Inwencja, współpraca. Zimowe zabawy i gry na podwórku.	10.1 a, b, e; 10.2 a, b, e, j, k, m, p, s
Ćwiczenia, zabawy i gry z balonami. Celowanie do obręczy poziomej i pionowej. Gra drużynowa „Przerzucanka balonowa”. Koordynacja. Współpraca.	10.1 a, b, e; 10.2 a, f, j, p, r, s
W co się bawić? Zabawy z książką: „Transport książki na głowie”, „Książka w parach”, „Pocza”, „Wyścig z tekstem”, „Precyzyjne ślizgi”. Dostosowanie motoryczne. Współpraca. Zabawy z zimowymi rekwizytami.	10.1 b, e; 10.2 a, k, p, r, s
Zabawy i gry na podwórku w zimie. Zabawy na ślizgach – jabłuszkach. Nasze bezpieczne miejsce do zabaw. Telefon alarmowy 112. Zabawy rytmiczne i manipulacyjne.	10.1 b, e; 10.2 a, b, j, m, o, p, q, r
Moje ulubione zabawy zimowe. Improwizacja ruchowa. Kalambury. Tworzymy zabawy i gry. Inwencja twórcza. Tworzymy klasową orkiestrę. Metoda C. Orffa	10.1 e; 10.2 a, o, r
Zabawy bieżne, rzutne i koordynacyjne z szalikami, czapkami i rękawiczkami. Ćwiczenia manipulacyjne. Kształtowanie koordynacji wzrokowo-ruchowej i orientacji przestrzennej. Przebudzenie wiosny.	10.1 e; 10.2 a, b, o, r
Zabawy rytmiczne i manipulacyjne (klaskanie, tupanie) w parze i w grupie. „O made manse flore”, „To, co mam, to ci dam”, „Wywoływanka – klaskanka”, „Zepsuł mi się prawy (lewy) but”. „Zgaduj – zgadula, gdzie złota kula”. Rytm, równowaga, ekspresja ruchowa, inwencja. Zabawy i gry skoczne i koordynacyjne.	10.1 e; 10.2 a, b, k, p
Rytmizacja, ekspresja ruchowa; naśladowanie gry instrumentów w utworze muzycznym. Tworzymy klasową orkiestrę. „Chór i orkiestra”, „Panie Janie”. Metoda C. Orffa. Integracja, współpraca, współdziałanie. Zabawy i gry orientacyjno-porządkowe, skoczne i bieżne.	10.1 e; 10.2 a, b, k, m, p
„Wiosna budzi się ze snu” – opowieść ruchowa. Zabawy: „Rozkwitanie”, „Zielone, czerwone”, „Czaty”. „Cztery pory roku”- ekspresja ruchowa. Ćwiczenia i zabawy ze wstążkami przy muzyce.	10.1 e; 10.2 a, f, o, p, r
Zabawy i gry skoczne i koordynacyjne; „Bocian i żabki”, „Witaj boćku kle, kle”, „Skoki wróbelka”, „Wróbelki jedzą ziarenka”, „Zające na łące”, „Zwierzyniec”. Zabawy naśladowcze.	10.1 e; 10.2 a, e, f, k, n, p, s
Zabawy i gry orientacyjno-porządkowe, bieżne, skoczne: „Brzeg, rzeka”, „Skoki przez rzekę”, „Sprężynki”, „Orzeł i reszka”. Zabawy i gry zwinnościowe.	10.1 d, e; 10.2 a, p, r, s
Ćwiczenia i zabawy ze wstążkami przy muzyce. Zabawa „Rób tak, nie rób tak”. Kształtowanie koordynacji oraz jakościowych cech ruchu (płynność, elegancja). Inwencja twórcza indywidualnie i w grupie. Zabawy i gry koordynacyjne i rzutne.	10.1 e; 10.2 a, e, f, j, p, r, s
Zabawy naśladowcze kształtujące koordynację z woreczkami: „Sadzenie ziemniaków”, „Smażenie naleśników”, „Pastowanie podłogi”, „Cenna przesyłka” (transport woreczka na głowie, na grzbiecie dłoni, palcami stóp). Ćwiczenia ustawień grupy i przemieszczania się w szyku.	10.1 e; 10.2 a, k, m, n, p, q, r, s

Zabawy i gry zwinnościowe: „Stań i biegnij”, „Dzień i noc”, „Nić”, „Igła, nitka i supełek”, Wyścigi par, trójkę, rzędów. Współpraca, współdziałanie. Ćwiczenia RR (ramion), NN (nóg) i T (tułowia) w pozycjach izolowanych.	10.1 a; 10.2 a, b, k, m, n
Zabawy i gry koordynacyjne i rzutne: „Rzuć i chwyć”, „Zbijanie pachotków”, „Przebijanie muru”, „Obrona twierdzy”, rzuty do tarczy prawą i lewą ręką. Ćwiczenia kształtujące prawidłową postawę ciała oraz siłę mięśni posturalnych.	10.1 c, e; 10.2 a, j, k, n, p, q
Ćwiczenia ustawień grupy i jej przemieszczania się w szyku – rząd, dwurząd, szereg, dwusereg, kolumna czwórkowa, koło. Zabawy: „Koła, rzędy, szeregi”, „Dwojak”, „Trzeciak”, „Jak żołnierze”. Grupa bezpiecznie porusza się po drodze. Zabawy orientacyjno-porządkowe i korekcyjne.	10.1 e; 10.2 a, k, n, p
Ćwiczenia RR (ramion, ręk, obręczy barkowej), NN (nóg, stóp, obręczy biodrowej) i T (tułowia) w pozycjach izolowanych; siady, przysiady (przysiad podparty), półprzysiady, klęki (klęk podparty). Uczymy się dyscypliny ruchu; metoda zadaniowa – ściśta. Zabawy i gry zwinnościowe, koordynacyjne i rzutne z woreczkami.	10.1 e; 10.2 a, c, e, f, j, l, p
Zabawy i gry korekcyjne; kształtowanie nawyku prawidłowej postawy ciała. Autokorekcja przy lustrze. Aktywizacja receptorów czucia głębokiego (proprioceptorów). Ćwiczenia kształtujące.	10.1 c, e; 10.2 a, k, m, n, p, r
TEST SPRAWNOŚCI MOTORYCZNEJ 2) podpór leżąc przodem na przedramionach (deska) – pomiar zdolności siłowo-wytrzymałościowych całego ciała,	Testy sprawnościowe nr 3
Zabawy orientacyjno-porządkowe i korekcyjne – utrwalanie znanych pozycji wyjściowych do ćwiczeń w staniu, w siadzie, w klęku i w leżeniu. Autokorekcja postawy ciała w zabawach. Zabawy i gry korekcyjne.	10.1 c, e; 10.2 a, k, m, n, p, r
Zabawy i gry zwinnościowe, koordynacyjne i rzutne z woreczkami. Ćwiczenia lateralizacji, manipulacyjne i zwinnościowe (rzuty i chwyt z prawej do lewej i z lewej do prawej). Tor przeszkód w linii łamanej (prawo, lewo) z przyborami. Zabawy kształtujące rytm oraz równowagę statyczną i dynamiczną.	10.1 b, c; 10.2 a, e, i, k, l, m, n, o, p, q, r
Ćwiczenia kształtujące w różnych pozycjach wyjściowych. Pozycje izolowane i chwiejne w zabawach: „Ojciec Wirgiliusz”, „Rób tak, nie rób tak”. Zestaw ćwiczeń kształtujących – rozgrzewka. Rywalizacja w duchu fair play.	10.1 e; 10.2 a, b, e, k, l, m
Tor przeszkód z wykorzystaniem przyrządów: materace, ławeczki gimnastyczne, drabinki. Ćwiczenia kształtujące siłę mięśni. Ćwiczenia kompensacyjne – rozluźniające i rozciągające. Zabawy biegowe w terenie - marszobieg.	10.1 a, b, c, e; 10.2 a, k, l, m, p, q, r
Zabawy kształtujące rytm oraz równowagę statyczną i dynamiczną; „Wyliczanki”, „Wywoływanka-klaskanka”, „Marmurki”, „Ciuciubabka”, „Ciepło, zimno” (mówione, klaskane, tupane). Zabawy i gry zwinnościowe i manipulacyjne w terenie.	10.1 a, b, e; 10.2 a, b, f, j, m, p, r, s
Wyścigi rzędów i szeregów. Kształtowanie zwinności. Rywalizacja zgodnie z zasadą fair play. Liczymy zdobyte punkty na osi liczbowej. Zabawy w terenie - poznajemy roślinność.	10.1 b, e; 10.2 a, j, k, p, r, s
TEST SPRAWNOŚCI MOTORYCZNEJ 3) bieg wahadłowy 10 razy po 5 metrów – pomiar zdolności szybkościowo-siłowo-koordynacyjnych	Test sprawnościowy nr 1
Zabawy biegowe w terenie, marszobieg. Kształtujemy wydolność – wytrzymałość tlenową. Bieg w równym tempie – zabawy „Punktualny pociąg”, „Lider”. Ćwiczenia lateralizacji w terenie.	10.1 d; 10.2 a, k, m
Zabawy i gry zwinnościowe i manipulacyjne w terenie. Rywalizacja indywidualna i między grupami. Patyki, szyszki, kamyczki jako przybory do gier i zabaw oraz zliczania zdobytych punktów. Ćwiczenia w terenie z wykorzystaniem naturalnych elementów terenu.	10.1 a, b, e; 10.2 a, b, e, f, g, j, k, p, r, s

Współpraca i współdziałanie. Zabawy w terenie – roślinność najbliższego otoczenia w zabawach: „Mały botanik”, „Dziwy przyrody”, „Puzzle roślinne”. Praca w grupie – tworzymy obraz z darów natury. Zabawy i gry w parach.	10.1 c, e; 10.2 a, b, k, m, p, r, s
Ćwiczenia lateralizacji. Zabawy w terenie. Rozpoznawanie kierunków świata wg znaków przyrody (korony drzew, stoje pnia drzew, mech, mrowisko). Zwierzęta żyjące na łące i w lesie. Zabawy: „Zajaczek i myśliwy”, „Myśliwi i zwierzyna”, „Nietoperz i muchy”, „Pająk i muchy”. Zabawy i gry wzmacniające mięśnie posturalne.	10.1 c, e; 10.2 a, k, m, p, s
Gra terenowa „Ślimak”. Orientacja w terenie. Kształtowanie wydolności (wytrzymałości tlenowej) oraz koordynacji. Ćwiczenia z wykorzystaniem naturalnych elementów terenu (drzewa, pnie drzew, patyki, szyszki, kamienie itp.). Współpraca w grupie. Zabawy rzutne, skoczne i koordynacyjne.	10.1 d, e; 10.2 a, b, k, m, n, p, r, s
Kształtowanie zwinności i koordynacji w zabawach i grach w parach; „Bracie, siostró – pomóż”, „Berek parami”, „Berek w parze”, „Sztafeta bliźniaków”, „Dzień dobry”. Współpraca, współdziałanie w parze. Szukamy kolorów, odgłosów i zapachów wiosny.	10.1 a, b, f; 10.2 k, r
Zabawy i gry wzmacniające mięśnie posturalne. Ślizgi na kocyku w leżeniu przodem, leżeniu tyłem, w siadzie klęcznym – „Wyścigi ślizgaczy”, „Spychacze”, „Najdłuższy ślizg”. „Ślimak, ślimak pokaż rogi”. Autokorekcja postawy ciała przy ścianie. Ćwiczenia ze skakanką.	10.1 a, b, e; 10.2 j, k, m, p, r, s
TEST SPRAWNOŚCI MOTORYCZNEJ 4) 20-metrowy wytrzymałościowy bieg wahadłowy wykonywany według Europejskiego Testu Sprawności Fizycznej – Eurofit – pomiar zdolności wytrzymałościowych w biegu	Test sprawnościowy nr 2
Zabawy rzutne, skoczne i koordynacyjne. Wiosna – wszędzie jest zielono. Zabawy: „Rozkwitanie”, „Bluszcz”, „Zielone, czerwone”, „Pan Sobieski miał trzy pieski: zielony, czerwony, niebieski”, „Kolory”. „Tarcza”. Kolor zielony moim przyjacielem. Dbam o przyrodę. Ćwiczenia porządkowo-dyscyplinujące i zabawy orientacyjno-porządkowe.	10.1 a, e; 10.2 k, l, m, n, p
Wycieczka terenowa (park, las): „Szukamy kolorów, odgłosów i zapachów wiosny”. Stymulacja sensoryczna (wzrok, słuch, zapach). Sadzimy nasze roślinki w ogródku przyszkolnym. Szanujemy przyrodę i dbamy o nią. Współpraca, praca zgodnie z ustalonym planem. Zabawy i gry naszych dziadków.	10.1 a, b, e; 10.2 b, g, r, s
Zabawy podwórkowe. Ćwiczenia i zabawy skoczne ze skakanką (indywidualnie, w parach, w trójkach). Kształtowanie rytmu oraz koordynacji ruchu w czasie i przestrzeni (dostosowanie motoryczne).	10.1 a, b, e; 10.2 a, e, f, k, p, r, s
Ćwiczenia porządkowo-dyscyplinujące i zabawy orientacyjno-porządkowe. Zbiórka w szyku, marsz w kolumnie dwójkowej. Symbole narodowe i olimpijskie – flaga, godło. Ceremoniał flagi i ceremoniał olimpijski (znicz). Starożytne i nowożytne igrzyska olimpijskie.	10.1 a, b, e; 10.2 a, e, f, k, p, r, s
Zabawy i gry naszych dziadków (i pradiadków): „Berek”, „Chowany”, „Szczudła”, „Zośka”. Koordynacja wzrokowo-ruchowa, równowaga, orientacja przestrzenna. Stare i nowe zabawy rytmiczne i ze śpiewem.	10.1 b, e; 10.2 a, b, k, m, o, p, r
Zabawy i gry naszych dziadków (i pradiadków): „Serso”, „Cymbergaj”. Koordynacja wzrokowo-ruchowa, orientacja przestrzenna. Zabawy tematyczne – poznajemy zawody.	10.1 a, b, e; 10.2 f, j, o, p, r
Zabawy i gry naszych dziadków (i pradiadków): poznajemy grę w „Palanta”; „Palant uproszczony - rzucany”. Ćwiczenia manipulacyjne, koordynacja wzrokowo-ruchowa, orientacja przestrzenna. Zabawy i gry matematyczne.	10.1 b, e; 10.2 a, b, e, f, i, j, k, o, r, s
Stare i nowe zabawy rytmiczne i ze śpiewem: „Szczur”, „Stary niedźwiedź”, „Płyną statki z bananami”, „Dorotka”, „Karuzela”. Wyliczanki. Zabawy z literami i słowami.	10.1 a, b, e; j, p, r, s

Zabawy tematyczne – poznajemy zawody. „Ojciec Wirgiliusz”, „Rybacy na jezioro”, „Budowniczy”, „Policjanci i złodzieje”, „Łańcuszek zawodów”. Kształtowanie zwinności, koordynacji wzrokowo-ruchowej i orientacji przestrzennej. Podróż za jeden uśmiech - poznajemy zabawy i gry z innych krajów.	10.1 a, b, e; 10.2 a, e, f, j, p, r, s
Zabawy i gry matematyczne: „Magiczny kwadrat”, „Kwadraty, trójkąty, prostokąty”, „Z liczby na liczbę”, „Podawanka numerowana”, „Bum 3”; wyścigi z dodawaniem, odejmowaniem, mnożeniem i dzieleniem. Sumowanie wyników punktacji. Koordynacja receptorowo – ruchowa, czas reakcji. Zabawy i gry na wakacje.	10.1 a, b, e; 10.2 b f, j, m, p, r, s
Zabawy z literami i słowami: „Zgadywanka literowa”, „Litery”, „Łańcuch sylab”, „Nazwij sześć”, „Co mam przywieźć z...?”, „Lokomotywa”.	10.1 e; 10.2 p, r, s
Podróż za jeden uśmiech – poznajemy zabawy i gry z innych krajów Europy: „Boccia” (Włochy), „Boule” (Francja), gry ze szklanymi kulkami (Grecja), „Hali – halo” (Niemcy).	10.1 e, g; 10.2 p, r, s
Zabawy i gry na wakacje : „Niewidzialny” („Chowany”), „Klasy”, „Czekolada”, „Chtopek”, „Koziołek”, „Król dziesiątek”, „Król skakanki”.	10.1 e, g; 10.2 p, r, s
Bawimy się bezpiecznie!	10.1 a, b, c, d, e, f, g; 10.2 p, r, s

OCENIANIE OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Ocenianie jest ważnym elementem pracy nauczyciela. Umożliwia ono nie tylko ustalenie stopnia opanowania przez ucznia wiedzy i umiejętności, ale pozwala też wykryć w porę jego trudności w ich nabywaniu. Dzięki temu można korygować tempo pracy i metody nauczania. Ocenia się jednak nie tylko po to, by sprawdzać postępy ucznia, ale także po to, by zachęcać go do systematycznej pracy. Szczególnie motywujące jest zauważanie i premiowanie wysiłku oraz twórczej pracy ucznia na lekcji. Należy dołożyć starań, by wybrany system oceniania był czytelny dla uczniów i rodziców.

Efekty uczenia w edukacji wczesnoszkolnej zostały precyzyjnie sformułowane w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Warto jednak pamiętać, że droga do nich jest inna dla każdego dziecka. Aby osiągnąć sukces, dzieci potrzebują towarzyszących im w rozwoju mądrych dorosłych, czyli osób, które formułując ciekawe pytania, polecenia, zadania oraz tzw. kształtujące komunikaty zwrotne, będą informować uczniów o ich postępach, korygować działania i zachowania wymagające poprawy lub zmiany oraz motywować do dalszej pracy nad sobą.

Przy ocenianiu należy pamiętać o trzech podstawowych jego funkcjach: informującej, korygującej i motywującej. Uczniowie mają prawo popełniać błędy i przyznawać się do niewiedzy czy braku zrozumienia zagadnień analizowanych w klasie. Tylko w takich okolicznościach, w atmosferze życzliwości, zrozumienia i wsparcia, można bowiem skutecznie pomóc dzieciom i zapobiec w ten sposób narastaniu szkolnych trudności i niepowodzeń.

W bieżącym ocenianiu należy przy każdej okazji chwalić uczniów i nagradzać nawet drobne sukcesy. Przy nagradzaniu można skorzystać z dostępnych w pakiecie nauczycielskim naklejek, zwanych LOKOmotywkami. Nauczyciel powinien jak najczęściej doceniać osiągnięcia uczniów w różnych dziedzinach: czytaniu, pisaniu, mówieniu, liczeniu, rysowaniu, stopniowo wprowadzając i przygotowując dzieci do przyszłej samoświadomości i samooceny.

PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

W programie *Lokomotywa* przyjęto założenie, że edukacja wczesnoszkolna, obejmująca dzieci w wieku 7–10 lat, będzie prowadzona w postaci kształcenia zintegrowanego, którego zasadniczym celem jest integrowanie wiedzy w umyśle dziecka. Za użyteczne uznaje się również działania ukierunkowane na integrację i korelację treści kształcenia, a dotyczy to przede wszystkim treści polonistycznych, przyrodniczych, społecznych, zdrowotnych i etycznych, a także matematycznych oraz plastycznych i muzycznych.

Kształcenie zintegrowane powinno dotyczyć nie tylko sfery poznawczej czy rozwoju psychicznego oraz społecznego. Ważna jest też dbałość o rozwój fizyczny – rozwój ciała, funkcjonowania organów wewnętrznych, w tym pracy serca, płuc, ale też układu nerwowego. Rozwój mózgu, bezpośrednio wiąże się z jego funkcją poznawczą i zdolnością do uczenia się. Aktywność fizyczna dzieci ma istotny wpływ na stymulowanie ich wszechstronnego rozwoju oraz na budowanie potencjału zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego.

Lekcje wychowania fizycznego powinny być tak prowadzone, aby treści zabaw, gier i ćwiczeń były zintegrowane z edukacją polonistyczną/językową, matematyczną, przyrodniczą, muzyczną, plastyczną, etyczną oraz z programem wychowawczo-profilaktycznym szkoły.

Pierwsze dwa tygodnie pracy w klasie 1 uważa się za etap adaptacyjny (okres przedliterowy), ukierunkowany na zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa, które warunkuje pojawienie się potrzeb wyższego rzędu, w tym potrzeby poznania. Szczególnie w tym okresie, a także w kolejnych miesiącach zalecane jest stosowanie działań i zabaw na dywanie przy wykorzystaniu różnych materiałów manipulacyjnych i innych pomocy przydatnych do takiej właśnie organizacji pracy. Z kolei ostatnie tygodnie klasy 1 to okres podsumowań, analiz i diagnoz. W tym czasie – oprócz uświadomienia uczniom ich własnego rozwoju i poczynionych postępów – trzeba właściwie przygotować dzieci do pierwszych wakacji, do bezpiecznego i optymalnego wypoczynku.

Za słuszne uznaje się założenie, że dziecko gromadzi swoją wiedzę dzięki własnej aktywności, konfliktom socjopoznawczym i synergii grupy. Konsekwencją tego jest określenie roli nauczyciela, którą można porównać do roli przewodnika i w której na pierwszy plan wysuwa się zadanie kreowania sytuacji edukacyjnych sprzyjających rzeczywistej aktywności każdego ucznia (umysłowej, praktycznej i emocjonalnej). Realizacji idei nauczycielskiego przewodnictwa sprzyjać będą świadomie i celowo dobierane strategie aktywizacji uczniów, w tym: kreowanie sytuacji dysonansu poznawczego, tworzenie warunków do działania zespołowego, racjonalne posługiwanie się sztuką trafnego formułowania pytań i poleceń przez nauczyciela oraz wdrażanie, zachęcanie do tego uczniów, korzystanie z różnorodnych metod i technik pracy, wśród których warto zaakcentować: metodę dyskusji (np. metaplan, burza mózgów), metodę dramy, metodę doświadczeń i eksperymentów badawczych, metodę myślenia równoległego Edwarda de Bono. Eksponuje się także znaczenie wycieczek.

Istotnym zadaniem tego szczebla edukacji jest również kształtowanie u uczniów umiejętności współpracy, które winno przybrać postać systematycznego i etapowego procesu wdrażania dzieci do współdziałania przez pracę w parach (kierowaną, częściowo kierowaną i otwartą) oraz w małych grupach, a także przez właściwy dobór obszaru wspólnych działań – najpierw w zabawach, potem w realizacji typowych zadań lekcyjnych.

Należy wybierać i eksponować takie rozwiązania metodyczne, które sprzyjają uczeniu się przez działanie, odkrywanie i własną wielokierunkową aktywność każdego wychowanka, ponieważ – jak dowodzą współcześni badacze – dzieci mają wrodzoną zdolność do działań eksploracyjnych, do rozwiązywania problemów.

Ważną rolę przypisujemy również współdziałaniu nauczycieli wczesnej edukacji z rodzicami uczniów. Dążenie do integracji oddziaływań dwóch najważniejszych środowisk życia dziecka – domu i szkoły – powinno być naturalnym elementem działania osób dorosłych. Urzeczywistnieniu tej idei służyć może: precyzyjne i jasne sformułowanie wzajemnych oczekiwań nauczycieli i rodziców, celów współdziałania, jego obszarów i zakresu, systematyczna, planowa współpraca, oparta na rozbudowanym systemie form kontaktu, ustawiczna refleksja i ewaluacja, ukierunkowana na optymalizację współdziałania. Podtrzymywanie aktywnego udziału rodziców w procesie edukacji ich dziecka jest ważnym zadaniem stojącym przed każdym nauczycielem.

Istotny jest również właściwy rytm pracy z dziećmi. Rytm, pojmowany jako powtarzalność pewnych stałych elementów, daje dzieciom poczucie bezpieczeństwa. Sugeruje się zatem uwzględnianie rytmu w organizacji szkolnego dnia pracy, a w nim: czasu łagodnego rozpoczynania zajęć (np. powitania piosenką lub okrzykiem), czasu samorządnych wypowiedzi dziecięcych, czasu organizowanych i swobodnych zabaw, przerw (śniadaniowej i na świeżym powietrzu), wycieczek, pracy w ławkach i na dywanie, czasu refleksji – nad tym, co robimy i co się zdarzyło (nazywanego na przykład kręgiem ważnych spraw).